

Glasilo Slovenskega čebelarskega društva v Ljubljani
Izhaja dvomesečno.

Številka 5-6

V Ljubljani 1. maja 1943-XXI.

Letnik XLVI

Vabilo na

redni letni občni zbor

Slovenskega čebelarskega društva,

ki bo dne 20. junija 1943 ob 9. uri 30 minut

v Janševem domu na Bleiweisovi (Tyrševi) cesti 21 v Ljubljani.

DNEVNI RED:

1. Pozdrav in otvoritev zbora po predsedniku.
2. Tajniško poročilo za leto 1942.
3. Blagajniško poročilo za upravni oddelek.
4. Blagajniško poročilo za Društveno čebelarstvo.
5. Poročilo pregledovalcev računov.
6. Volitev odbora.
7. Proračun za leto 1943.
8. Samostojni predlogi.
9. Slučajnosti.

Pozor! Ker imajo oblasti glasovanje delegatov, ki se ne izkažejo s pooblastilom, za neveljavno, prosimo vse gg. delegate, da prinesejo s seboj pravilno podpisano in žigosano pooblastilo svoje podružnice.

Samostojne predloge za občni zbor naj podružnice pošljejo društvenemu odboru najkasneje do 10. junija.

Če ob napovedanem času ne bo navzočnih dovolj delegatov, bo občni zbor pol ure pozneje in bo sklepčen v smislu § 13 društvenih pravil ob vsakem številu navzočnih delegatov.

Odbor

Čebela in ljudska prehrana

V 1. številki letošnjega letnika našega lista smo že pisali nekaj več o veliki važnosti čebel pri oprashaevanju različnih rastlin, ki so največjega pomena za ljudsko prehrano.

Kot nekako dopolnilo temu vprašanju naj priobčimo še posnetek članka, ki je izšel v januarški številki letošnjega leta v listu „Der Imker aus der Südmark“. Člankar Auterith pravi med drugim:

— V Južni Krajini (t. j. na bivšem štajerskem, Gorenjskem in Koroškem) je bila leta 1942. zelo dobra sadna letina. Na tisoče vagonov raznega sadja je odšlo v daljne severne kraje. S tem se je razširil sloves našega sadja v najbolj oddaljenih krajih in sicer bolj kot z drugačnimi reklamnimi sredstvi. Kako važno je sadje, posebno jabolka, za ljudsko prehrano, je pokazala že prva svetovna vojna l. 1917. Saj

je ravno ta pridelek mnogo pripomogel k premaganju prehranjevalnih težav v zadnji zimi one vojne. Tako je tudi v lepi jeseni l. 1942. sadje tako dobro dozorelo, da se bo trdno držalo preko zime.

Dober sadni pridelek lanskega leta pa ni samo posledica ugodnega vremena, ampak tudi prizadevnosti prebivalstva v teh krajih, ki so umni in skrbni sadjarji.

Spomniti pa se moramo pri tem tudi tihih sodelavcev in to so naše čebele. Saj so one v času cvetja neutrudno letale od cveta do cveta, od drevesa do drevesa in poskrbele s prenašanjem cvetnega prahu za oprashaevanje cvetov. To neobhodno pomoč čebel zelo radi prezro sadjarji kot uživalci sadežev. Zato naj nekoliko osvetlimo te skrivnosti narave.

Ko je takole meseca maja vse živo pred panji, se čebelar veseli, ker mu žival tako pridno nanaša med in obnožino. Sosedni sadjar pa z

veseljem opazuje svoje bujno cvetoče drevje, po katerem šume roji čebel in si domišlja, da njegovo cvetoče drevje rešuje čebelarjevo stradano žival in že kar vnaprej pričakuje, da mu bo čebelar izkazal svojo hvaležnost s kozarčkom medu. Res se včasih dogodi, da sedé čebele konec aprila ali v začetku maja pri praznih posodah. Če se pa oba soseda le malo natančneje pomenita, bo umni čebelar sadjarju lepo dopovedal, da se sicer spomladi lahko veseli bujnega cvetja, da pa jeseni ne bo rabil lestve za obiranje sadja, če bi ne bilo čebel, ki cvetje oprasa, da rodi sad. Zato bi bila košara jabolk za čebelarja prav primerno priznanje!

Da so čebele važne pomočnice pri prehrani prebivalstva, to ni bilo dokazano samo pri sadnem drevju, ampak tudi pri ajdi in mnogih vrtnarskih ter krmilnih rastlinah.

Prvi, ki je opazoval in utemeljeval potrebo opravevanja cvetja po čebelah, je bil učitelj Konrad Sprengel. Obelodanil je l. 1795. in 1811. dva spisa o opravevanju cvetja, a sta ostala prav tako pozabljena kot odkriti dednostni zakoni Gregorja Mendla. Možje znanosti so to brezbrizno prezrli; kajti prvi je bil učitelj, drugi pa menih — torej oba izven vrst poklicnih znanstvenikov! In vendar so odkritja teh mož neizmernega pomena za uspeh pridelkov in za gojenje rastlin, v naših časih pa še posebno važna za zagotavljanje ljudske prehrane. Zemeljske površine ne moremo povečati, pač pa donos te zemlje. Saj pravi Sprengel: „Pridobivanje medu in voska ni glavni namen čebelarstva, ampak le stranskega pomena. Glavni pomen je opravevanje cvetja in pospeševanje bogatejše žetve. Država mora tedaj vzdrževati stalno vojsko čebel.“

Mnogi vladarji so se tega dobro zavedali in skrbeli za dobrimi zakoni za pospeševanje čebelarstva. (N. pr. Marija Terezija.) Saj so prejšnje čase gojili čebele samo zaradi medu in voska, zlasti ker niso poznali še drugačnih sladil in nadomestkov za vosek. Sladkorna pesa in rastlinski vosek sta znana šele dobrih 200 let. Danes pa stopa v ospredje važno dejstvo, da so zlasti čebele opravevalke različnih, za prehrano zelo važnih rastlin. Strokovnjaki trdijo, da prinaša to opravevanje desetkrat večji dobiček kot je vreden pridelani med in vosek. S takih vidikov ima čebelja družina tudi višjo ceno, čeprav ne toliko kot v srednjem veku, ko so dajali za dva čebelja panja celo kravo in so tatove čebel obešali na kraju storjene tatvine. Danes je n. pr. v Nemčiji okrog 5 in pol milijona panjev. Ako računamo v mesecu maju ali juniju po 30 do 40 tisoč čebel na panj, znaša ta armada 100 do 170 milijard čebel, ki so pripravljene za opravevanje sadnega drevja in drugih rastlin.

Za Konradom Sprenglom so mnogi znanstveniki s številkami dokazali, da so čebele poljedelstvu v veliko pomoč. Že Sprengel je dokazal, kako je pridelek ajde odvisen od obiskovanja čebel. Čim bliže so čebele cvetočemu ajdovemu polju in čim več jih je, tem obilnejši je pridelek. Enake poskuse so naredili pri raznih vrstah detelje, fižola, sončnic itd.

Posebno važno je opravevanje oljnatih rastlin. Pri repici odcveto opraseni cveti hitreje, razvijejo se lepši stročki in škodljivi hrošček ima premalo časa, da bi opravil svoje uniče-

valno delo. S povečanim sodelovanjem čebel postanejo stročki daljši in težji ter imajo več semenja. Na hektarju se pridela na ta način tretjina zrnja več, kot trdi dr. Zander. Zato razumni pridelovalci repice prav radi vidijo, če pripeljejo čebelarji tja čebele v pašo in jim pomagajo v marsičem pri postavljanju zasilnih čebelnjakov na pasiščih.

Kot je bilo že v začetku omenjeno, se moramo za zadnjo sadno letino zahvaliti v prvi vrsti čebelar. Danes je splošno znan pomen teh živalic za sadjarstvo. Ne samo v Ameriki, ampak tudi v spodnjem toku Labe radi prispevajo sadjarji nekaj k stroškom za pravevanje čebel v cvetoče sadovnjake. Te stroške čebele obilo povračajo s svojim opravevanjem. Cvet jablane je tako ustvarjen, da samoopraveštev večkrat ni mogoča in tudi veter ne more tega izvršiti, ker je cvetni prah jablane lepljiv. Ta se prijemlje čebel na dlavicah trupa in ga tako prenašajo s cveta na cvet ter na sosednje drevje. Za opraveštev toliko milijonov cvetov je potrebno velikansko število obiskov že zato, ker se komaj vsak deseti cvet oprasi. To pa zmorejo le čebele, ker so panji ob cvetju sadnega drevja že močno razviti in šteje vsaka družina po nekaj deset tisoč pridnih delavk, medtem ko čmrliji in divje čebele še ne zmorejo dosti, ker pri njih samo samice prezimijo in v tem času šele začenjajo ustanavljati svoje družinice.

Trditev znanstvenikov, da brez čebel ni sadja, ni nikako pretiravanje, ampak stokrat dokazana resnica. Profesor Zander v Erlangnu je odel cvetočo hruškovo vejico s 404 cveti v tančico, da sta pač lahko sonce in veter prišla do cvetov, ne pa žuželke. Poleg te je določil drugo vejico z enakim številom cvetov, ki pa je ostala na prostem neodeta. Med tem ko ni odeta vejica nastavila niti enega sadu, je bilo na oni, ki je bila prosta, po odvetenju 50 sadov. Take poskuse delajo po šolah za sadjarstvo vsako leto, da dokazujejo učencem potrebo čebeljega obika cvetov. Čebela, ki jo privabi barva in duh cvetja, obletava pri vsakem izletu samo istovrstno cvetje. Če je bila na jablani, se povrne zopet nanjo, ne pa na hruško ali pasji zob. Tuj cvetni prah bi tudi jablani nič ne koristil. Ta stalnost pri obisku cvetja je najboljšo poroštvo za opraveštev, a pod pogojem, da je v sadovnjaku več vrst, ki imajo dobro plodotvoren cvetni prah.*

Dogoletne izkušnje nam številčno natančno kažejo, da prinašajo sadni vrtovi in ajdova polja najboljši pridelek v bližini čebelnjakov. Češnjev nasad je dal brez čebel 540 stotov, s pomočjo čebel pa 1040 stotov. Pri jablanah je bila ta razlika štiri do petkratna. A tudi od daljave je mnogo odvisno. Ajdovo polje je dalo v oddaljenosti pol kilometra 485 kg semena, v oddaljenosti 1 in pol km pa samo 350 kg. Iz tega sledi, da bi moral imeti vsak sadjar ali poljedelec tudi čebele. Če to ni mogoče, bi moral naprositi kakega čebelarja, da pripelje svoje čebele prav v bližino. Kajti spomladi in pri

* Novejša raziskavanja celo navajajo, da obiskuje ista čebela navadno vse življenje isto vrsto cvetja, če le ni medtem preminulo. V tem primeru si šele izbere drugo vrsto, ali pa, če zasledi na drugem cvetju izdatnejšo pašo. — Opomba poročevalca.

menjajočem vremenu lete čebele komaž 100 metrov od čebelnjaka naokrog.

Biti pa morajo močne družine, ker slabiči ne opravijo nič. Čebele je treba pripeljati vsaj iz daljave 6 do 8 km, da se ne bodo vračale na staro mesto. In še nekaj važnega: sadjar ne sme škropiti s strupenimi sredstvi, sicer bodo čebele v nekaj dneh mrtve. Zastrupljen cvetni prah tudi ni dober za oprasaitev.

Kdor tedaj pojmuje medsebojne odnose med čebelami in cvetjem, mora priznati, da ima kmetovalec več dobička od čebel kakor pa sam čebelar. Kmet in čebelar se morata zaradi zvišanja pridelkov tega zavedati.

Čebelarstvo dviguje s svojim oprasaivanjem iz cvetja zaklade, ki nikoli ne usahnejo, ampak se vsako leto obnavljajo. Vrhu tega je čebelarstvo zmožno, da s povečanim oprasaivanjem izvabi iz vrto in njiv obilnejše pridelke. Zato je čebela važna sodelavka v narodnem gospodarstvu in čebelarstvu pritiče nova naloga, ki ne obtoja samo v pridobivanju medu in voska, ampak mora biti smotrno prilagojeno oprasaivanju koristnih rastlin. — Tako izvaja navedeni člankar.

*

Iz svojega doživetja o pomenu oprasaivanja sadnega drevja po čebelah še tole zanimivost:

Okrog l. 1920. — točne letnice se ne spominim — sem imel v neki vasi na Tolminskem kakih 10 AŽ panjev. Ves čas cvetenja sadnega drevja je neprestano deževalo. Pred šolo tik čebelnjaka so bile 4 jabolane. Redko je posijalo sonce in še takrat samo za nekaj minut. Takrat so se usule čebele po cvetju kot divje. Dosegle so kvečemu še sosednje sadovnjake, ko se je ponovno usul dež. To se je ponavljalo dan za dnem, teden za tednom, dokler ni ob neprestanem deževju drevje odcvetelo. Jeseni so vsi ljudje z menoj vred občudovali zanimivost: v fari, kjer je bilo na tisoče sadnih dreves, sem imel največ sadja jaz z ubogih štirih dreves. Nekaj so ga imeli tudi moji najbližji sosedje, a drugje prav nič. Drugod v fari takrat ni bilo čebel, ker so bila v prvi svetovni vojni vsa čebelarstva uničena, jaz sem pa pripeljal nekaj panjev s svojo priselitvijo v ta kraj.

(Priredil -ar.)

O načrtih za nove čebelnjake

Fr. L.

Po naših in tujih čebelarških knjigah dobimo poleg opisov čebelnjakov tudi njih slike ter več ali manj primerne načrte zanje.

V bližnji bodočnosti bo gotovo nastala velika potreba po raznovrstnih načrtih. Saj je bilo v zadnjem času precej čebelnjakov uničenih, razdrtih ali zanemarjenih, da se dela v njih škoda in jih bo treba obnoviti. Zaradi tega pripravljamo poseben članek o stavbi vzornega čebelnjaka in njegovi notranji opremi. Ur.

Kakor po vsaki vojni, tako pričakujemo tudi po tej novega razmaha vseh gospodarskih panog, med njimi tudi čebelarške. Stari čebelarji, ki so iz kakršnega koli vzroka začasno prenehali čebelariti, se bodo lotili tega znova, začetnikov pa se bo pojavilo nič koliko, kot je to običajno po vsakem zastoj. Zato čaka naše čebelarške ustanove mnogo novega organizatoričnega in poučnega dela. Za te raznovrstne

naloge pa se je treba pripravljati že vnaprej, ne pa čakati, da nas čas dohiti nepripravljene in bo na enkrat na kupu nešteto nerešenih in nenačetih vprašanj.

Iz svoje prakse in doživetij drugih čebelarjev vem, da smo včasih na vse strani prereševali vprašanje načrtov za nove čebelnjake in za njih zgradbe. Vzeli smo vzorce tu in tam, izravnavali pomanjkljivosti in se posvetovali s praktiki, pa končno po izvršenem delu le še prišli na napake.

Vsega tega bi se bili lahko izognili, ako bi bili imeli pri rokah primerne načrte, že vsestransko preizkušene. V teh bi morala biti upoštevana vsa izkustva praktičnih čebelarjev in odstranjene napake, ki so se pokazale v dosedanjih načinih ureditve čebelnjakov.

Med glavnimi pomanjkljivostmi se mi zdi največja ta, da je v mnogih čebelnjakih premalo prostora za delo in svobodno kretanje, oziroma za shrambo čebelarških potrebščin. V splošnem je v ozadju panjev skoro povsodi premalo prostora.

Prav tako važno je vprašanje svetlobe. Ne zadostuje kako malo okence v ozadju, pa čeprav so vrata v končni steni odprta. Vsak čas tudi delati ne smemo pri odprtih vratih. Preprih je čebelam vedno neprijeten, če že ne škodljiv. Pri pregledovanju, zlasti mlade zalege, jajčec, pa mora biti toliko svetlobe, da ni treba čebelarju hoditi iz čebelnjaka in tam ugotavljati dejstev, ker se mu lahko zalega v neugodnih toplotnih razmerah prehladi. V dežju pa bi tega sploh ne smel delati zunaj čebelnjaka. Pa tudi za privabljanje roparic je to nevarno.

V čebelnjaku mora biti tedaj na vsak način toliko prostora in toliko svetlobe, da lahko vsa dela nemoteno opravimo v notranjosti in okna prirejena takp, da se odletajoče čebele lahko takoj odstranijo. Zato se morajo odpirati okna navzven.

Če so vrata nameščena v ozadju, nam pri manjših čebelnjakih lahko nadomeščajo tudi okna, če so v gorenjih delih vdlane šipe. V tem primeru morajo biti dvojna vrata: notranja, na polovico steklena in vnanja brez steklenih vložkov. Vrata v ozadju se mi zde primernejša zlasti zato, ker prihaja svetloba od tu naravnost v panje.

Pročelje čebelnjakov bi moralo biti tako urejeno, da lahko vsak čas zapremo prostor, ki ni zadelan s panji. S tem zabranimo preprih in dohod raznim živalim v čebelnjak, pa tudi sonce ne more segrevati vrhnjih panjev. Če piha med dežjem veter, se gorenji panji lahko močijo in pri osušanju razpokajo. Tudi zaradi raznih nepridipravov bi moral biti čebelnjak vedno tudi v ospredju zaprt. Pa ne samo to. Imeti mora v ospredju vdlane letvice na ta način, da ni mogoče potegniti kakega panja iz skladanice. Celo težki AŽ panji niso vedno varni pred tatovi. Kranjiče ti pa tak rokomavh mimogrede vtakne pod vsako pazduho enega.

To je samo nekaj misli, o katerih menim, da bi bile upoštevanja vredne pri bodočih načrtih čebelnjakov.

Takih načrtov bi morali imeti na izbiro: od majhnih paviljončkov do skromnih začetniških čebelnjakov, dalje takih za srednje in veliko čebelarstvo, kakor tudi za čebelarjenje v AŽ panjih ali kranjičih in obojih v istem čebelnjaku, kjer naj bi imel vsak sistem svoj od-

delek. Tudi za postavljanje čebel v pašo rabimo načrtov praktičnih zlozljivih čebelnjakov.

Ker bodo mnogi zaradi razmnoževanja družin gotovo začeli čebelariti tudi s kranjiči, bi bilo treba vsaj del čebelnjaka prikrojiti temu namenu. V krajih z dobro jesensko pašo je priporočljivo za močne prvice namestiti v čebelnjaku police, da je mogoče takim panjem dodajati v ugodni paši tudi naklade, kar se v navadnih skladanicah ne da, ali pa kvečemu doklade zadaj, kar je pa nerodno.

Pri vnanji ureditvi čebelnjakov opazamo, da imajo mnogi premalo nastrešja. V vihnem vremenu padajo čebele v množicah tik pred panji na tla, oziroma na predloženo desko. Če dežuje količkaj po vetru, so te čebele večinoma izgubljene. Obe stranski steni bi morali biti nekoliko naprej pomaknjeni. To pa zaradi vetrov, ki pihajo včasih s strani in ovirajo čebele pri vračanju v panje. Tudi roparice se prithotapljaajo najraje od strani. Včasih so zaslajali oba konca čebelnjaka s širokimi plohi.

Se marsikaj bo treba vsestransko presoditi, preden pridemo do načrtov, ki bodo kolikor mogoče popolni. V to so poklicani v prvi vrsti praktični čebelarji, ki bodo podali svoje izkušnje, vajeni graditelji pa bi izvršili na podlagi tega gradiva načrte za vzorne čebelnjake različnih vrst.

Če imajo že vse druge kmetijske panoge točno določene in praktično preizkušene vzorne načrte, bo treba tudi v čebelarstvu v tem oziru čim prej enotnosti in smotrnosti.

Pripis uredništva. Po prvi svetovni vojni je naše društvo dobilo od kmetijskega oddelka bivše vlade v Ljubljani več vzornih načrtov za male in velike čebelnjake. Nekateri so bil objavljeni v Žnidersiščevi knjigi „Naš panj“ (str. 108) in v Jugovem „Praktičnem čebelarju“. Sedaj nameravamo akcijo dopolniti z novimi načrti. Stvar je že v teku. — Ur.

Čebela — kmetovalčeva koristna pomočnica

Koristnost čebel je splošno znana, marsikoga pa bo zanimalo, kako koristna je čebela posebno za oprashitev sončnih in s tem za večji pridelek semena pri tej rastlini. Poljedelski strokovnjak Veprikov je v Rusiji natančno opazoval oprashivanje sončnic na 58 kmetijah. Da se poveča, oziroma izboljša razvoj semena sončnic, priporoča Veprikov povečati delavnost čebel posebno s tem, da jih s primerno dresuro opozorimo na vonj sončnih cvetov. Dokazano je, da je bil semenski nastavek sončnic v bližini čebelnjakov in posameznih panjev vedno boljši kakor pa na poljih, ki so bila od čebel bolj oddaljena. Navedeni strokovnjak je pri mlačvi sončnih glav s polja, velikega 102 ha, ugotovil sledeče:

Pri oddaljenosti 400 m od čebelnjaka je bilo 73% piškavega semena; pri oddaljenosti 600 m od čebelnjaka je bilo 144% piškavega semena; pri oddaljenosti 1070 m od čebelnjaka je bilo 27% piškavega semena; pri oddaljenosti 1600 m od čebelnjaka je bilo 31% piškavega semena.

Po njegovem mnenju zadostuje za hektar s sončnicami zasajenega polja za temeljito oprashitev ena do 15 čebelje družine. Pri tem je treba seveda upoštevati tudi oddaljenost polja od čebelnjaka, oziroma panjev. Iz teh izvajanj

je jasno razvidno, da je poleg ostalih činiteljev za dober pridelek zelo važna oprashitev sončnih cvetov po čebelah.

Prav to velja seveda tudi za uspešno pridelovanje buč, ki lahko postanejo važen vir za pridelovanje maščobe, ker vsebujejo razmeroma visok odstotek močno oljnatega semena.

Priporočamo našim kmetovalcem-čebelarjem, da navedene izkušnje ruskega strokovnjaka upoštevajo in se po njih ravnaajo ter tako po eni strani pripomorejo do večjih pridelkov oljnatih semen, po drugi pa dosežejo večji pridelek medu.

Čebelarstvo

Fr. Vidmar — Irča vas.

Današnji čas zahteva, da čebelarimo s preudarkom in po točno določenih načrtih. Vsak si mora svoje čebelarstvo tako urediti in čebele tako oskrbovati, kakor mu najboljše kaže. Časi, ko se je lahko čebelarilo leto za letom po enem in istem kopitu, so minuli. Kdor dandanes čebelari kar tja v dan, ne bo žel in ne more žeti uspehov.

K rednemu gospodarstvu spada tudi točno in pregledno knjigovodstvo, iz katerega niso razvignji samo dohodki in stroški, marveč tudi važni zapiski, nanašajoči se na čebelarski obrat, ki nam rabijo, da imamo o vsem, kar potrebujemo za uspešno čebelarjenje, točen pregled. Brez zapiskov o pomembnih opazovanjih pri čebelarjenju, o starosti matic, kakovosti posameznih družin, o donosu medu tega ali onega panja, o rojenju, paši itd. si naprednega in uspešnega čebelarjenja sploh misliti ne moremo.

Motil bi se, kdor bi mislil, da so sredstva za boljše čebelarske uspehe povsod enaka in enako dobra oziroma enako vredna. O tem nas pouče šele natančni zapiski in računi.

Vse, kar je važno, moramo sproti zapisati, toda ne na steno ali vrata čebelnjaka, ali na panj sam. V vsakem čebelnjaku mora biti posebna knjižica, v katero zapišemo vse, kar je vredno, da ohranimo v evidenci za bodočnost. Vsak panj naj ima svojo stran, ki bo z leti postala „življenjepis“ dotične družine.

V novejšem času marsikaj priporočajo za izboljšanje čebelarstva, n. pr. setev in saditev medovitih rastlin, izkoriščevanje paše na tujih pasiščih, vzrejo čistokrvnih matic, racijonelno kuho voska, izdelovanje satnic z ročno stiskalnico. Ali je vse to za vsakogar in za vse kraje enako dobro in pri-

poročilno? Odgovor najdemo v knjigovodstvu!

Najvažnejši pa so denarni računi, a ne zaradi tega, ker je denar najvažnejši gospodarski činitelj, marveč ker po gotovinskih stroških in dohodkih najlaže presodimo uspeh. Kdor ume z istimi stroški isto doseči ali celo več, ima boljši uspeh, lepše dohodke, zna boljše čebelariti. Ko bi hoteli čebelarji vsaj z denarjem natančno računati in si zapisovati stroške in dohodke, bi že to veliko pripomoglo, da bi dosegali ugodnejše uspehe v čebelarstvu.

Ako zapisujemo vse, kar izdamo in prejmemo, vemo na koncu leta, kako smo odrezali. Računi so nam tudi kašipot za bodočnost in najboljši prijatelji pri sestavljanju načrtov, saj nam povedo, kaj se nam je obneslo in kaj moramo opustiti. Za zgled nam je lahko g. Košak z Grosupljega, ki mi je pred nekaj leti rekel, da ima ob koncu vsakega leta svoje čebelarske račune v redu. Posnemajmo ga, saj je čebelar na svojem mestu.

Medeno žganje

A. I.

Malo čuden se bo zdel marsikomu gornji naslov in morda bo kdo zmajeval z glavo, češ, še tega treba, saj naši kraji pridelujejo že itak velikanske množine tega strupa iz drugih dobrin, sedaj pa še iz medu, tega dragocenega pridelka naših marljivih čebelic. Da pa bom upravičene pomisleke takoj razpršil in odstranil neprijeten učinek naslova, naj takoj povem, da so pridobivali medeno žganje takrat, ko čebelarstvo še ni imelo priprav, orodja in strojev, da bi lahko izkoristilo medeni donos čebelic, in pa ne naravnost iz medu, marveč kot postranski pridelek, da se je tako vsestransko izkoristil trud čebelic in ni šlo nič v izgubo.

Zato hočem v naslednjih vrsticah popisati, kako so čebelarji pred kakimi 40. leti in prej res docela izkoristili donos čebel.

Dokler ni bilo pri nas še znano točilo, vemo, da so povsod podirali čebele in pridelovali med na ta način, da so medeno satovje mečkali v škafih ali malih kadeh s posebnim lesenim tolkačem toliko časa, da je iz medenega satovja nastala gosta brozga, katero so potem dali na posebna sita, da se je med odcejal v podstavljen kad, kar je pa potrebovalo več časa. Pa še ko se je med v glavnem odcedil, je v voščinah ostalo še dokaj medu. Zato so jih v posebnih stiskalnicah stiskali, da so dobili tako imenovanega „prešanca“.

Naj tu mimogrede omenim, da je bilo po „garantiranem pitancu“, to je medu, ki so ga rabili za pokladanje, precejšnje povpraševanje in ga je čebelar prav lahko in tudi nekoliko dražje prodal.

Toda tudi izprešane voščine so bile še mastne, ker so imele v sebi še precej medu. Da pa niso tega popolnoma nekoristno izgubili, so ga uporabili za kuho žganja. Ko je čebelar podrl vse panje in pustil primerno število plemenjakov, je pričel prazne panje snažiti in zbirati staro satovje in drobir od voščin. Po vestno opravljenem delu je navadno v novembru prešel h kuhanju voska. Tedaj je prekuhal tudi izžmete voščine. Naravno je, da je bila voda, v kateri jih je kupal, zelo sladka. Na koncu kuhe so to sladko vodo, imenovano medica, zlivali v poseben sod. Naravno, čim bolj je bilo leto medeno, tem več te medicine, pa tudi tem slajše so dobili. Tako je čebelar po številu svojih panjev zbral 200 do 600 l te tekočine. Sode z medicco so zvalili v toplo klet ali pa hlev in tu je pričela kipeti, to je sladkor se je s pomočjo glivic kvasovk spremenil kot povsod pri kipenju v alkohol. Ker je pa medica zelo burno kipeła, zato sod ni smel biti poln. Vrenje je trajalo kaka dva meseca in v januarju je navadno ves sladkor pokipeł, kar je naznanjal tudi oster duh po njem. Tedaj je prišel čas, da so iz tega kuhali žganje. Ker je bil to lasten pridelek čebelarja, zato je bila kuha dovoljena brez pristojbin. Čebelar je samo naznanil finančni kontroli množino medicine in prosil dovoljenja za kuho žganja za določen čas ter v kratkem pričel kuhati. Ob pričetku, kot tudi ob zaključku kuhe, je prišel član finančne kontrole pogledat, kje se kuha, iz česa se kuha, ali se je o pravem času pričelo in končalo. Ob zaključku kuhe je kotel zapečatil. Čim bolj je bilo leto medeno, tem več je medicine dala žganja. Dobrota in kakovost pa je bila odvisna od spretnosti in izkušenosti kuharja. Da pa pri delu ni sameval, je samo ob sebi umevno, saj se povsod najdejo ljubitelji šilca, ali kot so tam rekli „pudelča“ in ti so kmalu ovohali, kje se kuha ta zlahtna medicina. Kuhar pa ni bil skop. Posebno če mu je šlo delo od rok in mu je dobro teklo, tedaj je tem vasovalcem, ki so pri takem vasovanju marsikatero razdrli, postregel do sita, da so odšli z rdečim nosom in negotovim korakom. Žganje iz medicine pa je bilo res dobro, bilo je milega okusa in zelo prijetnega vonja. Če si natočil v sobi kozarček, tedaj je vsa soba prav prijetno zadišala po tej pijači. Poznavalci pijače so res govorili, da je to pravo zdravilo. Čebelar je nakupal navadno toliko, da je imel žganja za domačo potrebo do novega pridelka. Tudi ženski spol ni zametaval tega žganja. V jeseni ob ličkanju ali slačenju koruze so čebelarji imeli vedno dosti delavcev. Čebelar je že nekaj dni prej raztopil v žganju med in dobil tako rekoč dvakrat medeno žganje... Ker je bila pijača zelo sladka in je med vzel žganju nekoliko ostrine, ga je bilo prijetno piti in so ga tako mladi in stari, ženski in moški spol, radi lokali ter zatikali z domačim kruhom.

Čim opaziš pri svojih čebelah kako bolezen — gniloba, nose mavost — sporoči to takoj domači občini in SČD, da ti pošlje strokovnjaka na pomoč.

Modic Janez

Debevec Leopold, Ljubljana.

Naša čebelarska preteklost je domala še nezaznana. Imamo še celo vrsto znamenitih delavcev na domačem čebelarskem polju, zlasti onih 19. stoletja, ki je ostala našim širšim čebelarskim krogom popolnoma neznan, kljub temu pa smo včasih s pretirano gorečnostjo vihteli kadilnice pred različnimi Dzierzoni, Gerstungi in še mnogimi manjšimi. In ni ravno med zadnjimi v zapostavljeni vrsti naš — Modic Janez. 100 letnica njegovega rojstva se bliža in 50 let je že minulo, odkar je dobesedno izginila vsaka sled za njim, pa niti skromnega življenjepisa o njem še nimamo. Največ bo temu krivo dejstvo, da o njem ni bilo na razpolago skoraj nobenih podatkov. Svoječasni poziv našega urednika za take podatke je ostal menda brez uspeha. Golo naključje je te dni nanese,

da mi je po ljubeznivem posredovanju g. Sevarja, antikvarja v Ljubljani, Modicev še živeči sin, g. Ludvik Modic, ki biva kot vpokojeni višji sodni oficijal v Ljubljani, zapisal in povedal nekaj podatkov, ki utegnejo vsaj nekoliko dopolniti medlo sliko tega za slovensko čebelarstvo vsekakor pomembnega in zaslužnega moža. Da se vsaj delno popravi zamujeno, objavljam dobljene podatke, ki sem jih zaradi zaokroženosti strnil v že znanimi* v ta zgolj informativni članek, ki pa nima namena podrobneje razmotrivati in ocenjevati čebelarskih prilik in nepravil tedanje dobe med Slovenci. Gosp. Ludvik Modic je obenem prepustil očetovo fotografijo, da se priobči v našem listu. Je to prva do sedaj objavljena podoba nekdanjega predsednika Čebelarskega in sadjerejskega društva za Kranjsko.

Modic Janez se je narodil dne 5. aprila 1846 v Dvorski vasi št. 1 pri Velikih Laščah na Dolenjskem posestniku Gregorju Modicu. Rod Modicev izhaja z Blok, kjer sta tu živela Gregorjeva brata, Matija, posestnik in gostilničar na Polici pri Blokah in Miha, posestnik v Novi vasi. Ker opazimo dva bratranca našega Janeza med naročniki „Slov. čebelarja in sadjerejca“, bi bilo sklepati, da je bil rod čebelarsko „dedno obremenjen“. Iz Janezovih mladih in šolskih let ni znanega ničesar. Kot sedemnajstleten mladenič je bil že v službi kot „dacar“ pri pobiranju užitnine. Z 18 leti je prostovoljno oble-

kel vojaško suknjo in jo nosil 7 let, ves čas pri bivšem avstroogrskem pešpolku Hohenlohe št. 17 (pri Janezih), deloma v Ljubljani, Venzii in na Južnem Tirolskem. Udeležil se je tudi znane bitke pri Custozi. Ko je v začetku sedemdesetih let zapustil vojaško službo v činu računskega podčastnika (narednika), je vstopil v službo pri železarni Kranjske industrijske družbe v Boh. Bistrici. Tu se je kmalu potem poročil s hčerjo fužinskega uradnika Valentina Gašperina, Marijo. Okoli l. 1876. je bil v svojstvu blagajnika in računovodje prestavljen k fužinskemu obratu iste družbe na Savo-Jesenice. Na Savi št. 4 si je uredil malo domačijo; pri hiši se je reklo „pri faktörčku“. Poleg službe se je bavil še z različnimi kupčijskimi posli, s trgovino s čebelami in sadjem. Zanimal se je tudi in iskal nahajališča rudnin, zlasti železno rudo z namenom, da bi jo začel gospodarsko izkoriščati. Sploh je povsod kazal izredno agilnost in veliko podjetnost. Vedno je bil tudi navdušen član zelene bratovščine. Žena mu je že l. 1886., stara komaj 51 let, umrla in zapustila 6 nedoraslih otrok, izmed katerih je štel najstarejši komaj 15 let. Od otrok še živijo najstarejši sin Ludvik in 2 hčeri.

Kdaj se je Modic pričel baviti s čebelarstvom, ni znano; verjetno da kmalu potem, ko si je ustvaril lastno ognjišče. Čebelaril je s kranjiči in panji s premičnim satjem, takimenovanimi dzierzoniranimi panji, ki so jih takrat po Kranjskem širili, čebelaril v različnem obsegu, kakor mu je pač kazala trgovina s čebelami. Nakupoval je in nato razpošiljal skoraj po vsem svetu, zlasti v Nemčijo, Švico in Ameriko roje, naravne in narejene, družine v kranjičih, zlasti pa matice v nalašč za ta namen prirejenih lesenih zabojčkah. Da je moralo biti njegovo čebelarstvo dokaj obširno, govori tudi to, da je imel daljšo dobo svojega čebelarskega mojstra, Čeha Dokoupila,* ki je pozneje čebelaril v Begunjah na Gorenjskem.

V začetku osemdesetih let najdemo Modica na delu za ustanovitev skupnega društva čebelarjev in sadjarjev. Uvidel je, da bi tako društvo preje doseglo večje število članov ter zato laže uspevalo kakor dotedanje „Slovensko društvo za umno čebelarstvo“, ki je baš tedaj moralo zaradi premalega števila članov prenehati. Modic je z nagovarjanjem uspel in dosegel, da so si slovenski čebelarji in sadjarji ustanovili na ustanovnem občnem zboru, ki je bil dne 20. maja 1885, pri Krištofu (Vuhreju) v Lescah, kjer so bili tudi vsi poznejši občni zbori, „Čebelarsko in sadjerejsko društvo za Kranjsko“ s sedežem na Jesenicah. Modic je bil izvoljen za predsednika in obdržal to mesto ves čas društvenega obstoja. Že na občnem zboru je obljubil, da bo društvo izdajalo tudi svoje glasilo. Res se je takoj lotil dela in že oktobra 1885 je ugledala beli dan prva številka „Slov. čebelarja in sadjerejca“. List je ves čas izdajal Modic, tiskal se je v Ljubljani, razpošiljali pa so ga z Jesenic. Društvena članarina, ki jo je bilo treba pošiljati predsedniku, je znašala 1 goldinar. A slabo in neredno plačevanje iste je bilo tudi rednemu delovanju no-

* To je verjetno oni kranjski čebelar Dokoupil, ki je l. 1884. delal poskuse s 3 čebeljimi družinami in skupnim mediščem, ki ga omenja O. Muck: Zwei Völker in einem Stocke (Archiv f. B. 1926).

* Slov. biograf. leksikon, Sl. čebelar 1942.

vega društva in nemotenemu izhajanju lista največja ovira. Široke ljudske množice so se tedaj komaj pričele probujati ter so društvo podpirali le duhovniki, učitelji, grajščinski oskrbniki in redki posamezniki iz vrst premožnih kmetov. Društvu je razen tega primanjkovalo sodelavcev. Dasi je bil Modic inicijativen in delaven predsednik, je sčasoma vendar, ker je večina dela pri društvu slonela na njegovih ramah, pod težo razmer omagal. Društvo je prav za prav le živo tarilo in se nikdar ni povsem razmahnilo, zadnja leta je celo očitno hiral in l. 1889. zaspalo.

Po eni verziji je Kranjska industrijska družba konec osemdesetih let Modicu službo odpovedala, ker se je baje za svojo službo premalo zanimal, verjetno zavoljo svojih kupčijskih poslov, po drugi trditvi pa se je Modic za službo sam zahvalil. Tudi svojo trgovino s čebelami je zadnja leta vse bolj zanemarjal. Leta 1892. ali 1893. pa je zapustil vse svoje imetje na Savi - Jesenicah in odšel neznano kam, baje na Koroško in od tam v Ameriko, po drugi trditvi v Romunijo. Pozneje se ni več vrnil in je od tedaj pogrešan.

Nastop Janeza Modica v 80tih letih preteklega stoletja je izpopolnil praznino, ki je nastala po prestanku našega prvega čebelarkega društva ter tvori tako — lahko rečemo — njegovo društvo nekaj vmesni člen v kontinuiteti hotenji in prizadevanj slovenskih čebelarjev po trdni čebelarški organizaciji. In že samo zato je prav in pravično, da Janeza Modica prištejemo vrsti naših prominentnih čebelarjev kot enega prvih slovenskih čebelarških pionirjev.

Rodinjska čebelarška bratovščina

Modest Golia — Metlika.

Ceprav nimamo statističnih podatkov o čebelarstvu za pretekla stoletja, vendar moremo razbrati iz števila čebelarjev in panjev v današnjem času, da so v radovljiški, kranjski, loški in kamniški okolici čebelarili že od zveznanj. Iz te pokrajine je izšel tudi prvi slovenski čebelar, ki je doživel čast, da je postal cesarsko kraljevi učitelj čebelarstva pod avstrijsko cesarico Marijo Terezijo. Zato se nam tudi ni čuditi, da je vprav na tem prostoru vznikla misel, da bi se čebelarji združili v enoto in sicer tako, kot je bila pač čustvovanju onega časa najbolj blizu, v bratovščino.

Vladarji 18. stoletja, proslulega stoletja prosvetljenosti, pa so imeli za taka nagnjenja kaj malo razumevanja. Gotovo je bil najvažnejši med njimi cesar Jožef II. Kot sovladar svoje matere cesarice Marije Terezije je že začel kazati svoj vpliv na državno življenje. Začele so deževati odredbe, patenti in slično, ki so urejali svetno in cerkveno življenje. Tudi bratovščine je zadela njegova roka, ki je hotela urediti vse po določenem merilu. Na 17. avgusta 1771 je izšla odredba o bratovščinah, slična onim, ki so zatrle premnoge cerkvene in svetne ustanove, ki niso bile prosvetljenim reformatorjem po volji. Odredba pravi, da se nobena nova bratovščina ne sme ustanoviti brez vladarjevega odobrenja in kar jih že obstoja, je treba njihovo delovanje preiskati. Kadar pa se preiskuje po smernicah, ki so bile lastne prosvet-

ljencem, je skoro sleherni ustanovi že odbila zadnja ura.

Od tega odloka naprej so po vsem cesarstvu začele delovati komisije, ki so še podvojile delo, ko je cesarica Marija Terezija zatisnila svoje oči in je njen sin Jožef postal samostojen vladar. Zavladal je l. 1780. Kot avstrijski cesar Jožef II. Sedaj so na veliko razpuščali redove, samostane in bratovščine. Saj dela je bilo dosti, ko je bilo samo v kranjski vojvodini 396 bratovščin. Med tem mrzličnim delovanjem pri razpuščanju vladi neljubih ustanov, je med kranjskimi deželnimi uradi nastalo razburjenje. In kaj je bilo? Na Rodinah pri Radovljici je bila ustanovljena nova bratovščina.

Deželnemu glavarstvu v Ljubljani je prišlo namreč na uho, da so pri radovljiški podružnici v Rodinah, ki je bila nekadaj v starih časih župna cerkev, ustanovili spomladi l. 1781. čebelarško bratovščino. V tedanjih spisih pišejo o „Binnenbruderschaft“ in „Binnenwarthbruderschaft“. To samolastno početje je bilo treba nujno zaježiti. Pisali so na blejsko, kamniško in radovljiško gosposko, ki so vse tri segale v rodinjsko duhovništvo, da bi poizvedele, kaj je na stvari resničnega.

Prva se je oglasila kamniška gosposka s skromnim poročilom, da je bila na Rodinah na belo nedeljo res ustanovljena nekakšna bratovščina oziroma družba. Deljena je v dve vrsti članov. Prva vrsta plača letno po 18 krajcarjev, druga pa le po 7. Kot v dajatvah se ločijo člani tudi pri letnih cerkvenih shodih, da pridobijo pri cerkvenem vходу voščenko, drugi pa le svečni zavitek. Bratovska blagajna je v cerkveni hiši na Rodinah, kjer imajo tudi bratovske shode.

Še bolj pičlo poročilo je poslala blejska gosposka. Kaj gotovega niso mogli dognati, marveč so poročali to, kar je oskrbnik le mimogrede zvedel od ljudi, ki so bili na rodinjskem shodu. Trdili so, da to sploh ni bratovščina, temveč le pobožna družba, kar je bilo tudi omenjeno v pridigi.

Radovljiška gosposka, ki je bila Rodinam tudi najbližja, je šla zadevi do dna. Sestavili so zališevalno komisijo, ki ji je načeloval sodni namestnik Ignacij Novak, prisednika pa sta bila Franc Mogajner in Gašpar Golmajer. Poizvedovali so pri udeležnikih shoda, ki je bil na belo nedeljo 22. aprila 1781. Kmalu so iztaknili štiri može ter jih poklicali pred se. Zaslišali so kot prvega Matijo Muleja, kamniškega podložnika, doma v Poljčah. O slavju, ki je bilo na belo nedeljo v Rodinah, priča ni vedel dosti povedati. Sam je bil ono nedeljo na prošenju v Mošnjah ter je šele tam zvedel, da so ustanovili v Rodinah bratovščino. Ustanovitelja sta bila po ljudski sodbi duhovnik Jakob Nebois, takratni rodinjski beneficiat in Matija Jelovšek. Družbo, ki sta jo ustanovila, sta poimenovala „Čebelno bratovščino“. Člane so nabirali tudi po Mošnjah, Toda Mulej se je nabiralcem izmuznil in se jim zlagal, da je že vpisan.

Tudi oba cerkvena ključarja iz Rodin sta morala pred komisijo; bila sta radovljiški podložnik Andrej Anderle, doma iz Smokuča in protijski radovljiški podložnik Andrej Grile, doma v Rodinah, ki sta soglasno povedala, da ta družba sploh bratovščina ni, marveč le podporna družba cerkvi za svečavo, kar je blejski beneficiat Pazler tudi popolnoma jasno na belo

nedeljo v pridigi povedal. Isto je teden dni prej, na Velikonoč, oznanil rodinski beneficiat, češ ustanovljeno bo novo društvo in v ta namen je škof dovolil mašo z blagoslovom.

Še zadnji, četrta priča, Gregor Župan, radovljiški podložnik, doma iz Doslovič je krepo dejal, da to ni nobena bratovščina, marveč le cerkvena miloščina, zato pa je tudi z vso svojo družino pristopil.

S preiskovanjem je radovljiška gosposka našla še nekaj članov te bratovščine. Deželno mu glavarstvu v Ljubljani je sporočila, da so izsledili dva bratovska predstojnika. Bila sta duhovnik in katehet Žiga Auersperger in čebelar Anton Mulej. Tudi del pravil so dobili v Radovljici, ki pravijo, da kdor opusti tri leta plačilo članarine, bo izključen. Družba ima sedež v cerkvi sv. Klementa v Rodinah. Gosposka je bila navzlic nasprotnemu zatrjevanju prepričana, da je čebelarska družba prikrita bratovščina.

Z zaslišanji in poročili ni deželno glavarstvo zvedelo več, kot samo to, da so na belo nedeljo imeli na Rodinah procesijo z gorečimi svečami, možnarji so pokali in po procesiji so imeli mašo z izpostavljenim Rešnjim Telesom. Da bi razpršili moro, ki je legla na uradne kroge po kranjski deželi, da se v tako prosvetljenem stoletju ustanavlja bratovščina, sta rodinski in blejski beneficiat priskočila na pomoč. Rodinski beneficiat, Jakob Nebois, se je sam pečal s čebelarstvom in gotovo se je v njem porodila misel na tako ustanovo. Pisal je na deželno glavarstvo, toda v svojem pismu ni dosti več povedal, kar so zvedeli po drugih. Zanimiv pa je seznam članov, ki ga je poslal v Ljubljano. Obsega 395 imen obeh vrst (po 7 in 18 krajcarjev), katerih člani so bili raztreseni po 18 okoliških vaseh. Med njimi so bili zastopani vsi stanovi, zato je dvomno, če so bili vsi obenem tudi čebelarji. Nebois se je krepko upiral vladnemu hotenju, da bi zatrla komaj porojeno društvo in trdno zapisal, da navzlic vsemu meni, da za tako društvo ni treba nobenega dovoljenja in za mašo pred izpostavljenim Rešnjim Telesom so pa dobili dovoljenje od škofa. Seznam pa, ki ga je poslal na glavarstvo ni seznam udov, marveč le darovalcev, da se bodo pri shodih vedeli ravnati pri razdeljevanju sveč.

Tudi blejski beneficiat Anton Palzer, ki je bil izvrsten govornik in bil baš zaradi tega povabljen za slavnostnega govornika na ustanovni zbor, je sporočil, da je on sam v omenjeni pridigi jasno povedal, da se novo društvo imenuje „Čebelna bratovščina“ in tudi razložil, da v resnici ni bratovščina, temveč le po imenu. Namen ima le podpirati cerkev, ki je skrajno ubožna.

Navzlic splošnemu ugotavljanju, da „Čebelna bratovščina“ ni bratovščina, marveč le ime za podporno društvo, ki naj skrbi za svečavo v cerkvi sv. Klementa v Rodinah, ni bilo družbi prizanešeno. Ljubljansko deželno glavarstvo je izdalo 7. julija 1781 odlok, v katerem naroča rodinskemu beneficiatu Jakobu Neboisu, naj društvo nemudoma razpusti. Tako je prvo slovensko društvo, ki je nosilo ime po čebeli živele borih 10 tednov, to je od 22. aprila pa do 7. julija 1781.

Iz vsega je razvidno, da čebelna bratovščina na Rodinah ni imela drugega namena, kot po-

magati rodinski cerkvi sv. Klementa do svečave. Toda vprašanje je, zakaj pa se je potem imenovala „Čebelna bratovščina“? Odgovor ni posebno težaven.

V spisih, ki jih hrani ljubljanski narodni muzej pod značko: Kamera in reprezentanca Ecll. Lit. B No. I ni o imenu nič omenjenega. Toda sklepati moremo nanj iz različnih vidikov. Za svečavo so bile potrebne voščene sveče. In kdo jim je nudil snov zanje? Čebele! Zato se zdi umestno, da so dali tej bratovščini ime „Čebelna bratovščina“. Vendar to tolmačenje ni najbolj trdno in posrečeno. Bolj tehten je drugi razlog. Mihelič je v svoji knjigi o Janši zapisal zanimive podatke o pogojih čebelarstva v Janševi ožji domovini. Rodine niso daleč od Janševga doma. Člani rodinskega društva so bili le iz okolice Rodin: Smokuča, Hlebc, Zabreznice, Vrbe, Doslovič, Radovljice, Žirovnice, Begunj, Hraš, Mošenj, Nove vasi, Zapuž, Sela, Brega, Blejske Dobrave in Most. Zakaj neki ne bi imenovali novo društvo po muhi, ki jim je stalno brenčala v zraku in znašala med in vosek? Čeprav niso zadeli s tem imenom povsem stvarnega pomena bratovščine, so pa vendar pogodili z imenom: „Čebelarska bratovščina“ postranski poklic večine svojih članov.

Prvi poizkus, da bi se čebelarji združili v svoje društvo, je bil torej narejen v Rodinah. Morebiti bi se pozneje bratovščina razmahnila tudi na čebelarsko področje, ako ne bi tako hitro sklenila svojega življenja. Tako je bilo to, morebiti nameravano hotenje že v kalji zatrto in šele čez desetletja je zagledalo beli dan: „Slovensko čebelarsko društvo“.

● Opazovalne postaje

Februar. Takega februarja že več let nismo imeli. Sonce je vrijazno sijalo dan na dan, padavin skoraj nobenih. Pač pa so bile noči precej hladne in zemlja vsako jutro ob hude slane pobeljena. Ozračje je bilo mirno. V zadnji tretjini se je dnevna toplota toliko zvišala, da so čebele lahko vsak dan izletavale.

Paša na prvih spomladanskih cvetovih se je pričela prve dni zadnje tretjine meseca Čebele so pomalem brale na leski, telohu, zvončkah in na resi, ki je prav bujno cvetela. Iva je ponekod že dobro začela mediti.

Razvoj čebel je bil uroden, ker so panji vidno nanašali obnožino. Mrvice je bilo izredno malo. Zaradi ropanja ni nobenih vrožb, nač pa mnogo skrbi zaradi suše v panjih. Družine nimajo dovolj hrane in že so začele prihajati Jobove vesti o smrti družin zavoljo lakote.

Posamezne postaje poročajo:

Barje: Toplomer mi je bil ukraden.

Krka: Pošljite nam sladkorja, strašno ga rabimo!

Pluska: Poraba medu je bila velika.

Novo mesto: V zadnjih 20 letih je bilo le leta 1939, več izletnih dni (21) kakor letošnega februarja. Poraba zaloge rameroma velika. Panji mrjejo.

Marec je bil razmeroma hladen in zelo vetroven, noči mrzle, zjutraj skoraj vsak dan huda slana. Padavin nobenih. Suša je bila po-

nekod že tako velika, da je začelo primanjko-
vati vode...

Čebele so redno skoraj vsak dan izletavale, toda tistega živahnega leta, kakršnega smo va-
jeni videti v normalnih letih ob tem času, ni
bilo, ker je veter preveč vlekel. Kadar so pa
čebele izletele, jih je mnogo ostalo zunaj. Raz-
voj panjev je bil kljub temu še dosti dober.
Družine so imele 4-5 satov več ali manj za-
beženih.

Paša ni bila kaj prida, samo Krka izkazuje
precejšen donos z ive v zadnji tretjini meseca.
Tudi na resi so čebele nekaj dobile, a ne to-
liko, da bi satje novile in piskrce že zadelavale.
Obnožine ni primanjkovalo.

Kdor ima panje s hrano založene, je s stan-
jem družin lahko zadovoljen. Koliko pa je

takih čebelarjev? Vse stoka zaradi sladkorja in
s strahom pričakuje kritičnih dni v aprilu ali
maju, ki bodo odločali o življenju in smrti
panjev. Da bi nam bila prihranjena vsaj ta
grenkost!

Št. Vid: Zaradi suše v naravi ni življenja.
Nikjer ni zelenja, ne po travnikih, ne po go-
zdovih.

Krka: Vetrovno vreme dan na dan, zato
je paša bolj slaba.

Pluska: Panji so zaradi hudih vetrov iz-
gubili mnogo čebel.

Novo mesto: Poraba nad povprečkom
zadnjih 10 let. Vetrovnih dni je bilo 26, povpre-
ček za ta mesec v zadnjih 10 letih pa znaša 14

Mesečni pregled za mesec februar in marec 1943.

Kraj	Všina nad morjem	Panj je teže						Toplina zraka			Dni je bile																						
		pridobil v			izgubil v			v mese- cu čistih dkg	največ pri- dobil	naj- višja	naj- nižja	sred- nja me- sečna	izletnih	deževnih	snežnih	oblačnih	pol jasnih	jasnih	vetrovnih														
		1.	2.	3.	1.	2.	3.																										
		mesečni tretjini dkg						pri- dobil	po- rabil	dkg	dne	C°																					
Barje	289	—	—	—	10	10	45	*	65	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	17	1	2	7	17	4	2							
Cerknica	575	—	—	—	70	60	30	—	160	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	20	3	—	6	4	21	18							
Sv. Gregor-Ortenek .	736	—	—	—	50	50	30	—	130	—	—	+14	-6	+2.5	12	3	4	9	7	25	3	1	5	10	16	25							
Št. Vid	360	—	—	—	24	30	22	—	76	—	—	+10	-7	-0.2	7	3	4	7	6	21	2	1	5	7	17	28							
Krka	300	—	—	—	40	46	58	—	144	—	—	+14	-5	-2.4	21	2	1	5	7	—	175	—	—	+12	-10	+2.4	11	2	2	10	6	12	10
Pluska-Trebnje . .	207	—	—	—	50	40	85	—	175	—	—	+17	-9	+4.5	20	2	—	7	8	—	100	10	27	+16	-6	+4.6	11	1	2	8	4	13	25
Novo mesto	180	—	—	—	10	20	50	40	100	10	27	+16	-6	+4.6	11	1	2	8	4	—	40	60	26	+20	-6	+7.8	24	1	1	8	7	15	29
Šmarjeta	375	—	—	—	30	95	125	—	250	—	—	+14	-6	+3.8	17	3	4	7	11	—	110	40	130	+19	-7	+6.0	26	4	—	8	8	14	29
		—	—	—	110	40	130	—	280	—	—	+19	-7	+6.0	26	4	—	8	8	—	40	60	80	+18	-6	+6.2	18	3	3	7	5	18	4
		—	—	—	60	80	110	—	250	—	—	+21	-7	+7.2	25	2	1	5	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

* Prva vrsta števil pri vsaki postaji se nanaša na februar, druga na marec. — Za Šmarjeto manjkajo podatki.

Sedem bratov — sedem čebelarjev

Kadar obujam svoje čebelarske spomine, se
v mislih kaj rad pomudim pri rojstni hiši zna-
nih čebelarjev Babnikov v Zg. Šiški pri Ljub-
ljani, v kraju, kjer je bil rojen naš prvi pesnik
Valentin Vodnik in še več drugih omembe
vrednih mož.

Pri Smodinovih — tako se reče po domače
pri omenjeni hiši — je v mojih mladih letih
gospodaril in čebelaril mož, ki je bil na glasu
zaradi svoje delavnosti, umnega kmetovanja in
skrbnega gospodarjenja. Posebno veselje je
imel s čebelami. Imel je lepo čebelarstvo, ve-
činoma panje velike mere, tako imenovane
pavlinovce, a tudi kranjičev ni zametaval. Dru-
žine so bile močne in lepo oskrbovane. Svoje
sinove, sedem po številu, je že zgodaj začel
uvajati v čebelarske posle. Nič jih ni bilo treba
k temu vabiti ali prigovarjati, sami so silili k
čebelam, posebno jeseni, ko so panje podi-
rali... Očetu Smodinu se pa še sanjalo ni, da
bodo z leti vsi njegovi moški potomci postali

čebelarji, kar se je dejansko zgodilo. Sedem
bratov — sedem čebelarjev! Pa kakšnih čebe-
larjev! Ne samo po imenu, marveč v pravem

pomenu besede. Da bi se pri kaki hiši rodilo v enem rodu kar sedem čebelarjev, je gotovo velika redkost, ki pa je ne smemo pripisovati zgolj slučaju, marveč lahko vidimo v njej idealen dokaz, da je veselje do čebel pri marsikaki naši kmečki hiši tako rekoč že dedno, torej v krvi in da človek take krvi postane prej ali slej čebelar, pa naj hoče ali noče...

Najstarejši izmed sedmih bratov čebelarjev, ki jih vidimo na sliki je Jakob Babnik, poštni uslužbenec v p. v. Šiški (prvi na levicu). Drugi je Fran B., strojarski mojster v Vrniku pri Kresnicah, tretji Janko, podravnatelj tobačne tovarne in podpredsednik SČD v Ljubljani, četrti Valentin, gospodar na domu Smodinovih v Šiški, peti Jožef, posestnik v Dravljah, šesti Anton, uradnik Gospodarske zveze v Ljubljani, sedmi pa Alojzij, železniški uradnik v Ljubljani.

Vsi bratje čebelarji v A. Ž. panjih. Nekateri med njimi — Jakob, Janko in Jože — imajo od 60 do 100 panjev, vse tako vzorno oskrbovane, da jih je veselje gledati. Čebele prav marljivo prevažajo v razne paše. Pri tem pomagajo drug drugemu in so tudi v tem pogledu lahko za zgled. Tudi v naši čebelarski organizaciji nekateri izmed njih vneto sodelujejo.

Ne kaže pa, da bi čebelarska dinastija Babnikov izumrla. Gospod Janko ima že sina, ki samostojno čebelari, njegov najmlajši pa se, če le more, suče okoli čebel.

Vsem čebelarjem Babnikovega rodu želimo tudi v bodoče mnogo čebelarskih uspehov in čebelarskega veselja. To jim od srca želi posebno Stric Matic, ki je v mladih letih snedel marsikak hlebček kruha, ki ga je spekla rajna Smodinova mama — najboljšega, kar jih je kdaj v življenju okusil.

Čebela na paši

(Spomin na lepe čase.)

Cvetko Golar.

Blešči in spreminja
se gora tam sinja —
sred pisane jase
čebela se pase.

Spreleta se, šeta
od panja do cveta
in poje in pije,
ko jutro zasije.

Šumi in prepeva,
da zarja odmeva —
pot v grlo je gladka,
in roža je sladka.

Medu in medicine
so polne planice,
so polne planjave
in tetke tokave.

In ko je zaspana,
pa „zbogom, poljana!“
Poišče svoj panj
in skrije se vanj.

Na mačice kliče
jo vrba čez griče,
ponuja ji zvonček
prebeli svoj lonček.

In češnja je zvesta
čebeli nevesta,
ko sonce skoz veje
cvetoče se smeje.

Na sladke vrhove
jo kostanj pozove,
gosti kot otroka
jo hoja visoka.

Ko pride čebela,
je ajda vesela,
vsa rožna ponudi
dišeče ji grudi.

Novi grobovi

Dne 2. marca t. l. je umrl v Dobnem pri Mengšu naš dolgoletni član in umni čebelar, posestnik Franc Ručigaj. Kljub visoki starosti ga ni zapustila ljubezen do čebel do konca življenja. N. v m. p.!

V št. Vidu pri Stični je umrl dne 28. februarja t. l. v 76. letu starosti posestnik Anton Jereb. Bil je vnet čebelar, zvest član naše organizacije in marljivo sodelavec pri domači čeb. podružnici. Blag mu spomin!

Dne 2. januarja je poklical k sebi Vsemogočni po večno plačilo enega izmed mlajših agilnih članov podružnice Stari trg pri Rakeku, štirintridesetletnega gospodarja Komidarja Antona na Klancah v Starotrški fari. Med gozdovi in hribčki je skrita njegova rojstna vasica. Ves svet mu je bil tam v blaženi samoti, kjer je pasel tudi čebelice, ki jim je bil enak po marljivosti in varčnosti. Pridni gospodar čebelic ne bo več užival sladkega sadu njihovega truda. Tovariša Komidarja bomo ohranili v najlepšem spominu!

● D r o b i r

Za izdelovalce panjev. Za dolgo porabnost panjev je posebno važno, da so deske oboda dobro sklejene. Ni hujšega kakor reže ob stikih desk, ki nastajajo zlasti zaradi slabega kleja in površnega dela pri sklejanju desk. Običajni kostni klej ima to slabost, da na vlagi rad odneha. Pri slabem delu zadostuje dvakratna, trikratna namočitev panjev po dežju pri prevažanju v pašo, pa začne panj rezati in vseh koncih in krajih. Zato so že dolgo poizkušali, kako bi napravili klej, ki tudi močo prenese in ne odneha. Sedaj se je tvornicam I. G. Farbenindustrie v Nemčiji posrečilo napraviti iz domačih snovi sintetičen (sestavljen) mrzel klej, ki je naravnost idealen za sklejanje lesa. V promet so ga dali pod imenom kauritni klej. Njegova posebnost ne tiči samo v tem, da nenavadno dobro veže, marveč, da je zelo odporen proti trajnemu vplivu hladne vode, plesnobe itd.

V Leipziger Bztg. (9./1942) piše mizar Falkenberg, da je sklejene deske več kot tri dni imel v vodi in jih potem takoj dal na centralno kurjavo. Izkazalo se je, da vse to prav nič ni vplivalo na klej, niti takoj, niti kasneje. Držal je še nadalje brezhibno. Koritca za krmljenje čebel, prevlečena s kauritnim klejem, so popolnoma nepropustna, vezan les je mogoče s kauritnim klejem absolutno zanesljivo impregnirati proti vlagi. Klej prodajajo v različni sestavi. Za čebelarstve namene je najbolj-ši kauritni klej W v prahu v zvezi z rumenim mrzlim otrjevalcem (po nemško: Kauritleim W = Pulver in Kalthärter gelb).

Uporaba. Klej lahko napravimo v posodah iz stekla, porcelana in v položčenih železnih, nikakor pa ne v posodah iz medi in bakra. Posebno dober je širok Weckov kozarec s pokrovom. V posodo denemo en prostorninski del vode in tri prostorninske dele kleja W v prahu. Nato zmes toliko časa mešamo, da se ves prah raztopi — in klej je že uporabljiv. Napravimo ga en dan pred uporabo, tik pred klejenjem pa ga še temeljito premešamo. V dobro zaprti posodi drži dva meseca. Mrzli otrjevalec je rumena tekočina, ki jo smemo shranjevati samo v stekleni ali porcelanski posodi, v kovinski ne.

Klejen je. Eno izmed ploskev desk, ki ju nameravamo sklejiti, prevlečemo s čopičem z rumenim otrjevalcem in pustimo, da se popolnoma posuši. Sedaj namažemo drugo ploskev s kauritnim klejem in denemo spojeni deski v stiskalnice. Doba prešanja pri 15°C približno tri ure. Če hočemo koritca za pokladanje ali vezan les impregnirati, popleskamo vse ploskve najprej z rumenim otrjevalcem, pustimo posušiti, nato pa še s kauritnim klejem.

Nujno opozorilo. Posode, čopiči i. dr. ne smejo priti v dotiko s sodo, apnom, milom, sirtim klejem itd., sicer kauritni klej ne prime. V strokovnih trgovinah zahtevajte tiskovino od I. G. barv: Klebstoffe „Kauritleim“.

O ruskem čebelarstvu prinaša Deutscher Imkerführer (6./1942) zanimivo poročilo izpod peresa poročnika E. Gabriela. Piše tole: „Pred začetkom vojne z Rusijo, sem večkrat razmišljal, kako je s čebelarstvom v evropskem delu Sovjetske unije.

Od poljske vojne dalje sem namreč imel navado, da med pohodom nisem posvečal pozornosti samo sovražniku, marveč tudi čebelarstvu, to pa iz dveh razlogov. Prvič, ker so me kot vnetega čebelarja čebele tako in tako zanimalo, in drugič, ker sem kmalu izkusil, da je v vojni med prav izvrstno dodatno hranilo za bojno četo, za katero hrana ni vedno že vnaprej preiskrbljena.

Kaj naj že pričakujem od Sovjetske unije na področju čebelarstva? Da, celó to sem se izpraševal, ali je v tej deželi s tako dolgo in mrzlo zimo sploh še kaj čebel?

Od Bresta dalje, v smeri na sovjetsko glavno mesto, ni bilo prvih 600 km videti kaj prida čebel. Res je, da sem našel v tistih siromašnih predelih tu in tam po vaseh posamezne naseljene panje, bili so pa slabo oskrbovani. O kakem tako imenovanem „čebelarstvu“ ni bilo mogoče govoriti.

Ko me je kasneje moja pot vodila proti jugu, se je slika popolnoma spremenila. Posebno v prostoru vzhodno od Gomela se mi je

odprl pravcati „čebelarški raj“. Tam sem našel mnogo pravih čebelarstev, ki so bila mnogokrat samo nekoliko kilometrov vsaksebi. Vsako je štelu okoli 200—400 družin. Kaj takega ne bi bil mislil, da je v Rusiji mogoče. Nekoč sem našel na nekem zemljevidu v velikosti 70×70 cm v merilu 1:100.000 vrisanih nič manj kakor 64 čebelarstev in dve čebelarški šoli. Ogledal sem si mnogo čebelarških obratov in lahko rečem, da ni bilo nikjer na Ruskem toliko reda in snage, kakor na teh velikih čebelnjakih. Vsi so bili v brezhibnem stanju. Panji so urejeni za posamezne čebelje družine, imajo širokonizke satnike in premično medišče. Čebele so črne kakor nemška čebela. Drugih pasem nisem videl. Vsi sati so bili izdelani iz satnic.

V gospodarskem posloplju, ki ga ima vsak čebelarški obrat, sem našel točila, kadilnike, topilnike za vosek, stiskalnice za satnice, omare za satje, orodje za izdelovanje satnikov in vse drugo gospodarsko orodje, ki je za tak veleobrat potrebno.

Če mi je prišel kdaj pred oči kak čebelar, star, bradat in razoranega lica in večinoma razcapan, ne bi bilo nikdar mogoče temu Rusu prisoditi, da bi mogel biti tak brezhiben čebelar.

Kolikor panjev sem odprl, vsi so tudi v notranjosti napravili isti brezhibni in snažni vtis.

Naravno je, da sem večkrat prišel od teh čebelarstev z medom za moštvo mojega voda in za stotnijo. Nekoč sem v štirih urah iztočil okoli 7 stotov (350 kg) medu. Mnogokrat me je pri delu v panjih opazoval kak tak čebelar in začuden rekel: „Oho, specialist!“

Povprečni donos teh čebelarstev, ki so bila vsa državna last, cenim na približno 20 kg na panj. To obilico medu naberejo čebele na neizmernih ajdovih poljih, kjer je ajda vse poletje in še v jeseni v belem cvetju.

Zelo škoda je, da je bilo mnogo teh čebelarstev izropanih in uničenih. Tudi je mnogo panjev čez zimo zaradi lakote pomrlo. Ko je mnogo čebelarjev zbežalo, ni bilo nikogar, ki bi bil razpoložljiv med v panjih tako razdelil, da bi za vsako čebelarstvo rešil vsaj del teh panjev.

V 7. številki zgoraj omenjenega časopisa pa piše predsednik zveze nemških rejcev malih živali, rezervni major K. Vetter o čebelarstvu ob Donu sledeče: „Edino, kar tukaj daje polne donose, so čebele. Gospodar, pri katerem stanujem, je natočil iz 4 panjev 100 kg medu. Sovjetski čebelar, o katerem pišem, ima razmerna moderne panje. Stojte na planem vsak zase in so z vrha pod streho odleti s pernico kljub vročini in menda ravno zaradi vročine. Satniki imajo mero 43×27 cm. Vsi panji so enotni; čebele oskrbujejo od zgoraj. Kolikor sem mogel dognati, jih čebelarji sami izdelujejo, satnike in satnice pa naročajo. Uporaba drugih mer je prepovedana. Povprečni donos znaša normalno 40—50 kg na panj, ob dobrih letinah pa do 70 kg, že čebelar uporablja nastavke. Glavna paša je na plevelih in na medeni detelji (melilotus officinalis), ki cvete od julija do jeseni in pokriva velikanske ploskve zemlje.“

Izvozna zapora čebel iz območja deželnih čebelarških skupin „Donauland“ in „Südmark“ v kateri spadata tudi Spodnja Štajerska in Gorenjska, je bila z odlokom nemškega državnega ministrstva za prehrano in kmetijstva ter fi-

nančnega in notranjega ministrstva z dne 1. 9. 1942 odpravljena. Zapora je bila svoječasnno odrejena zaradi pršičavosti čebel.

Iz poročila čebelarkega zavoda v Dolu pri Pragi povzamemo, da so posvečali v zadnjih letih posebno skrb sistematičnim preiskavam voska, namenjenega za izdelovanje satnic. Ob enem so čebelarje opozarjali, naj zahtevajo pred nakupom satnic njihovo kemično preiskavo. S tem in z odločnim zasledovanjem prodajalcev satnic iz popačenega voska se je doseglo tako veliko izboljšanje satnic, da je blago iz nepristnega voska postalo že prav redko.

Važnost čebel za pridelovanje deteljnega semena se naši kmetovalci v splošnem niti ne zavedajo. Posebno v sedanjem času, ko je marsikak gospodar prisiljen, da seme za lastno porabo sam pridela in ker je pri nas ponekod pridelovanje deteljnega semena sploh močno razvito, ne bo odveč, če kmetovalce opozorimo, kako velikega pomena za obilico semena so ravno čebelnjaki v bližini deteljišč. To nam najbolj prepričevalno dokazujejo poizkusi, ki jih je napravil Veprikov in ki so razvidni iz sledeče razpredelnice.

Prideleki semena v kg na ha pri oddaljenosti čebelnjaka od njive

	0 m	400 m	850 m	1500 m
1. poskus	319 kg	271	92	0
2. poskus	448 kg	312	224	104

Pa naj še kdo reče, da imajo od čebel samo čebelarji korist! Menimo, da je njihov pomen za kmetijstvo neprimerno večji, tako velik, da ga sploh ni mogoče oceniti. Zavedajmo se tega in opozarjamo na to, kadar vidimo, da se čebelarstvo omalovažuje ali zapostavlja.

„Tudi mi iz Sp. Štajerskega smo zraven!“ Pod tem naslovom popisuje Otto Tschrepinko iz Maribora (v „Deutscher Imkerführer“ 1945/10) čebelarke razmere na Sp. Štajerskem. Ne da bi se za sedaj spuščali v presojo tega članka, ga prinašamo v prevodu brez sleherne pripombe.

„Ko je naš ljubljeni Führer v prvih dneh lanskega aprila Sp. Štajersko privedel domov, se je začela tudi za spodnještajerske čebelarje nova doba. Čeprav se izpočetka marsikak tukajšnji čebelar ni popolnoma zavedal, koliko lepšim in srečnejšim časom gremo nasproti, je bilo to kmalu potem več kot zadovoljivo dokazano s skrbjo, ki jo posvečajo rajhovske uredbe čebelarjem Marsikak starejši čebelar se še spominja čebelarstva v dobi, ko pri nas še niso vladali tujci, in zre s posebnim zaupanjem v novo dobo.

Medtem, ko so na Sp. Koroškem proti koncu osemnajstega stoletja živahno čebelarili, se je čebelarstvo na Sp. Štajerskem razvilo šele sredi 19. stoletja. Tako je takratni potovalni učitelj Alfonsus okoli l. 189-. ustanovil prva društva na Štajerskem. Baje so bili takrat na Ptujskem polju „lepi in vzorni čebelnjaki“. L. 1901. je bilo pri Feltrinijevem čebelnjaku v Pridahofu pri Radgoni prvo čebelarstvo zborovanje. Sicer poroča Osterr. ung. Bienenzeitung l. 1897 o strahovitem nazadovanju čebelarstva na Štajerskem, vendar se je kmalu po razmahu društvene organizacije pokazal splošno zadovoljiv napredek.

L. 1899. sta bili ustanovljeni čebelarski društvi v Wildonu in Weitendorfu, l. 1905 pa v Marenbergu, Rogatcu, Vuzenici in Radvanjih

pri Mariboru. Zadnje društvo se je kasneje prelevilo v Mariborsko čebelarstvo društvo. Predsedniki tega društva so bili dr. Tausch, vitez Rossmanith in še sedaj živeči ravnatelj meščanske šole Friedrich Ledineg, ki je društvo še prav posebno razmahnil.

Sedaj si hočemo nadaljni razvoj mariborskega društva nekoliko pobliže ogledati. Načelnik F. Ledineg in pisec teh vrstic kot tajnik sta morala svoje posle odložiti kmalu v začetku tujega gospodstva. Sedaj se je začela doba strahote za spodnještajerske čebelarje. V društvu je ostalo samo nekoliko nanovo doseljenih čebelarjev, večina starih pa je izgubila sleherni stik z organizacijo. Tudi kar se tiče skrbi za posamezne čebelarje, ni bilo vse v redu, ker novi društveni funkcionarji sploh niso imeli nobenega strokovnega znanja. Ko je društvo l. 1938. doseglo svoje najnižje stanje, so stari člani izvolili nekdanjega tajnika, pisca teh vrstic, za predsednika. Sedaj se je začelo delo za novega predsednika, ki je kljub zasmehovanju in sramotnemu odstavljenju vodilne svojati, kmalu rodilo najlepše sadove. Že v teku prvega leta se je število članov podesetorilo. Zaradi pristopanja novih članov je novo vodstvo moglo že v prvem letu prirediti čebelarstvo razstavo večjega obsega, ki je imela popoln moralni uspeh, četudi je gmotno manj uspela.

Zaradi dobrih odnosov predsednika do sednjih čebelarskih društev, je mariborsko društvo moglo istega leta prirediti velik čebelarski izlet v Ostmarko (Gradec). Velika udeležba (100 čebelarjev) dokazuje, da so bili štajerski čebelarji že takrat tesno povezani. Četudi ta izlet ni godil osrednjemu društvu, pri katerem je bilo mariborsko društvo včlanjeno in je bil predsednik še nadalje izpostavljen neotesanim napadom, ni moglo to zavirati nadaljnega društvenega procvita.

To je približno slika delovanja mariborskega društva in tako podobno je bilo pri ostalih društvih na Sp. Štajerskem.

Po poklicu je $\frac{2}{5}$ spodnještajerskih čebelarjev kmetovalcev, $\frac{2}{5}$ obrtnikov, $\frac{1}{5}$ pa iz poklicev izobraženstva. Panjev je na Sp. Š. okoli 25.000, čebelarjev pa 6000. Čebelarijo največ v panjih s premičnim satjem. Koši in drugi panji z nepremičnim satjem so zelo redki. Največ je panjev Albertijevega sestava, nekoliko je dunajčanov, prav malo pa košev in panjev samovoljne mere. Lahko tedaj rečemo, da se na Sp. Š. čebelarji v enotnem panju, v Albertijevem listovnem panju 26/40 cm (= A. Žnideršičevem panju: prip. prev.).

Kar se tiče čebeljih bolezni, jih na Sp. Š. že od nekdaj ni. To velja za kužne in druge bolezni.

Med tem, ko smo med poprej zelo težko prodali, ker se ga je v Jugoslaviji malo porabilo, se nam je s priključitvijo Sp. Š. k Rajhu odprlo velikansko tržišče. To pomeni veliko dobroto za spodnještaj. čebelarje, ki so se morali ob dobrih čebel. letinah zelo boriti, da so med razpečali.

Spodnještajerski čebelarji, ki so od dneva osvoboditve dalje pod zaščito pooblaščenih zapnikov, ki jim zvesto stoje ob strani ne samo s strokovnimi nasveti, ampak tudi kar se tiče krmilnega sladkorja itd., zelo visoko cenijo pomoč, ki se jim nudi. To dokazujejo mnoga zahvalna pisma, ki jih pooblaščenim zaupnik dobiva.

Prva razstava rajhovskega prehranjevalnega stanu (= kmet. razstava; op. prev.) v Mariboru februarja 1942, je dokazala, da se tudi spodnještajerski čebelarji popolnoma zavedajo, kako važno mesto zavzema čebelarstvo v razhovskem prehranjevalnem stanu (= kmetijstvu; prev.) in da so pripravljeni stopnjati svoje sodelovanje pri prehrani do najvišje mere. To se je zrcalilo v lični in poučni opremi razstavne lope v izmeri 6 × 3 m, ki je prikazovala spodnještajersko čebelarstvo in opozarjala na novosti v čebelarstvu. Posebno zanimanje je vzbujal iz voska vlit relief Führerja. Tudi državno znamenje, izdelano iz voska, je bilo deležno splošnega občudovanja.

Posebno pripravljenost so dokazali čebelarji pri oddaji medu v korist posebni medeni akciji za l. 1942, ki je samo na Sp. Š. prinesla doslej nad 16.000 kg, in to kljub slabi letini.

In tako hočemo končati, da smo tudi mi Spodnještajerci vedno pripravljeni biti možaki in prispevati svoj delež za prehranjevalno bitko, kajti... tudi mi iz Sp. Štajerske smo zraven!...

Članek poživlja slika čebelnjaka J. Bratuše v Obrežu pri Središču in slika čebel Ačka in tovarišev na njegovem pasišču v Borovcih.

Konec in začetek donosa obnožine v l. 1942/43. V Stični so čebele prinašale obnožino v l. 1942. še 11., 18. in zadnjikrat 25. decembra — dva dni pred Božičem. Letos so jo prvokrat prinesle 15. februarja. O.

Okoli česnovca se sučejo v zadnjih mesecih misli vseh čebelarjev, ki nimajo panjev zadosti z medom založenih. Že pozna, za marsikoga prepoznava dobava česnovca v lanski jeseni, je napravila hudo kri, posebno ker smo ga dobili mnogo premalo. Naravno je, da se je živčnost čebelarjev sedaj spomladi še povečala. Panjem bije zadnja ura, pod palcem ni toliko, da bi mali človek mogel plačati bajne cene pitanca, česnovca pa ni in ni. S čim naj siromašen mali čebelar nakrmi svoje lačne čebelice in reši svoje edino premoženje, za katerega je v zadnjih letih toliko žrtvoval, se odrekel zaradi čebel še zadnjih življenjskih udobnosti, ki so mu preostale?

Dobro razumem razpoloženje takega čebelarja, saj se piscu teh vrstic ne godi nič bolje. Vendar smo mnenja, da človek tudi v taki situaciji ne sme izgubiti vseh živcev in postati krivičen. Če ne dobimo česnovca o pravem času in toliko, kolikor bi ga v resnici rabili, ne smemo krivdo za to enostavno zvrniti — recimo na odbor osrednjega društva. Je že tako pri vsakem „rebeljonu“, da ljudje hočejo imeti krivca, da bi nad njim svojo jezo znesli. Pri tem se pa rado zgodi, da dobe v roke nepravega, ki mora plačati račun po nedolžnem. Tako je tudi v našem primeru, „Ljudski glas“ je obsodil odbor SČD, pa konec besedi.

Nimam namena zagovarjati društvenih funkcionarjev, to bodo že sami dosti bolje opravili. Ne da mi pa miru grda krivica, ki se dela z natolcevanjem, očitki in celo obrekovanji. Če bi čebelarji vedeli, kako zelo se je osrednji odbor trudil, da bi dobili dovolj česnovca in o pravem času, če bi videli tiste kopice vlog, spomenic, prošanj, statističnih tabel, brzojavk in ne vem kaj še vse, ki jih je društvo odposlalo v zadevi česnovca, bi marsikdo bil bolj previden z očitki. Brez dvoma pa bi večina čebelarjev rada priznala, da je odbor storil vse,

kar se je sploh dalo storiti — čudežev pa ne more delati, pa naj se kak čebelarski zvon še tako razmaje.

Imejmo vendar pred očmi, da živimo v izrednih časih, v nenavadnih razmerah, ko nam ni mogoče zahtevati vsega, kar smo v mirni dobi kolikor toliko lahko dobili.

Rajni dr. Tavčar je pri neki občinski seji nekemu prevnetemu kritikastru, ki je zahteval nemogoče stvari, odgovoril: „Ljubček moj, ne morem vam pomagati. V žepu imam eno samo kronico in če me stokrat ob tla vržete, ne bo padlo od mene več kakor kronica.“ Prilično to velja tudi za česnovce. Če pa kdo kljub vsemu temu ne uvidi, da ne gre izlivati vse jeze na odbor SČD — Bog mu pomagaj, mi mu ne moremo.

Zgodnji troti. Gospod Jožef Babnik iz Dravelj nam je sporočil, da je opazil na letošnjo svečnico pri treh panjih popolnoma normalno razvite trote, ki so živahno izletavali in se vračali v panje. Da bi bili to letošnji troti, ne more reči, kajti zaleženi bi morali biti že decembra meseca lanskega leta. Skoraj ni dvoma, da gre za lanske trote, ki so prezimili. Panju trotarja ni v čebelnjaku. Vsekakor izreden primer, ki dokazuje, da je pri čebelah vse mogoče.

Množina pridelka ajde je v pretežni meri odvisna od opravitve cvetov po čebelah. Ajda ima dvoje vrste cvetov. Nekatero rastlino imajo dolgovratne cvetove, druge kratkovratne. Pri prvih je brazda nad prašniki, pri drugih narobe (heterostylija). Vzrok za te morfološke anatomske razlike pri nekaterih vrst rastlin so spoznali šele potem, ko je znameniti naravoslovec Darwin odkril, da je ta uredba ustvarjena zavoljo križanja. Opraševanje cveta je namreč le tedaj najboljšo in najuspešnejšo, če pridejo pelodova zrnca in brazde istega nadstropja v dotiko, torej če pride cvetni prah dolgovratnega cveta na brazdo kratkovratnega ali narobe. Pri tej „legitimni“ oploditvi obrodi rastlina mnogo več semena in boljšega, pri ajdi pa sploh samo v tem primeru. Oprašitev ajdovih cvetov po tujem pelodu pa je tudi potrebna, da se rastlina ne izrodi (degenerira). Ko sede čebela na kratkovratni cvet, se primejo njenih dlačic na trebuhu in drugod pelodova zrnca. Čim sede na dolgovratni cvet, se primejo zrnca brazde nad prašniki in cvet je „oplojen“. S tega cveta zleti na kratkovratnega, razmakne prašnike, da more do mednikov, pri tem pa pusti na brazdi pod prašniki zrnca ploda z dolgovratnega cveta ter ga oprahi itd.

To nam dokazuje, da je mnogo čebel v neposredni bližini ajdovega polja brezpogojno potrebnih, sicer bi kmetovalec pridelal večinoma samo ajdovico namesto obilice klenega zrnja. Ajda je samo takrat polna, kadar dobro medijo, to pa se godi samo ob ugodnem vremenu, ko jo morejo čebele močno obletavati in — cvetje oprahiti. Potem so pogosto na mizi dobri ajdovi žganci, zabeljeni z debelimi ocvirki... in sladek ajdov kruhek v shrambi..., v medenih posodah pa še slajši ajdovec. Bog mi greh odpusti, da v teh časih spominjam na take dobrote!

Izdatnost paše ni odvisna samo od obilice rastlin ene in iste vrste, ampak tudi od množine sladkorja, ki ga vsebuje medecina tega ali onega cvetja. Tudi vlaga v zraku močno vpliva na izdatnost. Če je vreme soparno, je v cvetju

več medečine, toda z manjšo količino sladkorja, ob suhem vremenu pa ravno narobe. Nekatere rastline oziroma njihovi posamezni cvetovi izločijo v 24 urah mnogo več medečine kakor druge. Za izdatnost paše je važno, da so posamezni cvetovi kolikor mogoče blizu skupaj, n. pr. pri detelji ali ajdi, da čebela pri beru ne izgublja prevec časa z letom od cveta na cvet. Seveda je tudi kakovost zemlje odločilnega pomena za izdatnost paše.

Proučevanju vseh teh vprašanj se je posvetila ga. prot. R. A. Beutler na zoološkem zavodu v Monakovem. Po večletnem trudopolnem delu je sedaj objavila (v Imkerführer 1941, št. 3) prve sadove svojih raziskavanj. Omenja pa, da številke še niso končno veljavne in da jo čaka še mnogo, mnogo dela, preden bo mogoče raziskovanja zaključiti in sadove praktično izkoristiti, naj navedem iz njene tabele samo ugotovitve giede najvažnejših medovitih rastlin. Prva številka za imenom rastline nam pove, koliko gramov sladkorja je v 100 gramih medečine z dotične rastline, druga številka pa vrednost sladkorja, ki ga izloči posamezni cvet navedene rastline v 24 urah: repica 45—47, 0'3—0'5; njivska gorčica 24—46, 0'04—0'09; mirabela 54, 1'1; breskev 58, 1'8; češnja 21, 0'5; višnja 15, 1'2; češplja 13—18, 0'6—1'1; jablana 21—27, 0'7; hruška 16, 0'5; malinjak 46, 7'6; robida 49, 1'9; robinija (akacija) 55, 1'0; bela detelja 40, 0'04; inkarnatka 31, 0'7; rdeča detelja 25, 0'08; lucerna 55, 0'07; esparzeta 45, 0'24; turški fižol 37, 2'9; divji kostanj 69, pribl. 1'1; lipovec 50—42, 0'8—0'9; lipa 52—47, 0'8—1'1; krimski lipa 51—65, 0'4—1'9; vrbovec (epilobium) 44, 0'2; boreč 42—55, 1'1—1'3; agras 24, 1'0; plavica 54, 0'2; sosenica 35—38, 0'1—0'3; ajda 40—46, pribl. 0'1; facelija 28, 0'4; bisernik 25, 2'0.

Napajališča za čebele na vnanjih pasiščih so čebelarju nujno potrebna, posebno v vročini za časa poletne ajdove paše. Kako zelo potrebujejo takrat čebele vode, ve le oni čebelar, ki ima do čebel toliko ljubezni, da jim tudi na tujem pasišču še na dan dovoza uredi primerno napajališče. Komaj odmaši panje, že plane izmučena in žejna žival iz njih in išče vode in zopet vode. Če je napajališče v bližini, ga žival trumoma oblega, posebno prve dni. Nikakor ni prav, da čebelar naglo zmeče pripeljane panje na kup, zapreže konja in hajdi proti domu. Na pasišču in pri panjih je treba po postavitvi panjev še marsikaj urediti, pregledati in preskrbeti, med drugim tudi vodo. Šele potem čebelar lahko misli nase in na vrnitev.

Pogosta obnova satja v plodišču je ena izmed glavnih zahtev novodobnega čebelarstva. Nekateri najnaprednejši čebelarji pravijo celo, da mora čebelja družina vsako leto nanovo zgraditi vsaj polovico satja v plodišču. Zato je treba spomladanski in poletni gradbeni nagon panja pravočasno in temeljito izkoristiti.

Ta zahteva je velika in jo zmore čebelja družina le v letih s primerno pašo. Bili so časi, ko smo brez škode lahko od prestavljene družine zahtevali, da nam je izdelala 6—8 satnic. Zadnja leta s slabimi pašami to ni bilo mogoče, ker so bile čebele ravno za časa tistih paš, ki vzbude največji gradbeni nagon, večinoma suhe. Posledica tega so sedaj čez normalno mero stari sati v plemenjakih. Marsikdo težko čaka povratka nekdanjih dobrih časov, ko so panji kar tekmovali, kateri bo satnice nagleje izdelal.

Za varstvo vrb se morajo tudi čebelarji zanimati. Visoki komisariat za Ljubljansko pokrajino je z odredbo z dne 4. aprila t. l. prepovedal trganje vej in vršičkov vrbovja z mačicami. Ta odredba je velikega pomena za čebelarstvo, ker so ponekod z nesmiselnim trganjem in rezanjem tega cvetja že domalega iztrebili vse vrbe in jih čebelarji niso hoteli več zasedajati, ker so se zavedali, da jim ne bo obstanka.

Oblast je sedaj spregovorila, dolžnost čebelarjev pa je, da to besedo podprejo z vsemi močmi. Le če se bomo sedaj tudi mi zganili in podpirali odredbo oblasti, lahko upamo, da bo kdaj resnično konec uničevanja vrb. Zato moramo vsakogar, ki greši zoper odredbo, opozoriti na hude posledice njegovega dela in če še to ne zaleže, ga pa naznamiti na pristojnem uradnem mestu. Le če bomo v tem pogledu resnično odločni in nepopustljivi, smemo upati na popolni uspeh. (Glej tudi ŠC 1942, str. 65).

● Odmevi

Strokovnjak na izpitu. Razstavo srbskega poljoprivrednega društva v Beogradu l. 1907. je obiskal tudi kralj Peter I., ki se je pri tej priliki pozanimal tudi za stanje čebelarstva v državi. Za vodstvo po čebelarskem oddelku so kralju dodelili Aco Živanovića, društvenega podpredsednika in člana razstavnega odbora, onega Živanovića, ki je v tedanji Srbiji veljal za čebelarsko kapaciteto prve vrste. Sestavil in propagiral je tudi svoj panj — amerikanko, ki je bila tedaj tam doli precej razširjena. Med ogledom panjev s premičnim satjem vpraša kralj Živanovića, koliko stane 1 tak panj (dzierzzonka). „Dragi so, Veličanstvo“ odgovori Živanović, „po 30 dinarjev, ampak društvo jih prodaja narodu po 10 Din.“ Kralj nato: „Kateri panji pa so boljši, dzierzzonke ali vrškare“ (pleteni kmečki panji). Živanović: „Vseeno je, glavno je, da je paša dobral“

Urednik „Srpske pčele“, ki v svojem listu 1909 o tem poroča, pravi, da so se v bližini stoječi kmetje, ki so razgovor poslušali, veselo muzali modremu odgovoru naprednega strokovnjaka.

Deb —

O sladkorju, čebelah in čebelarjih. Davka prosti sladkor za čebele pomeni znatno okrepitev gospodarske plati čebelarstva. Ta davčna olajšava predstavlja upravičeno priznanje in dejansko zahvalo države čebelarju za veliko korist, ki jo nudijo, ne morda čebelarju, ampak splošnosti; korist, ki je vsaj enakovredna dobičku, ki ga je od njih prejel čebelar. Meroadni faktorji pa naj pomnijo tudi: ne samo čebele so koristne in pridne živalice, ampak tudi oni, ki jih gojijo, čebelarji, spadajo v vrsto koristnih ljudi in dobrih državljanov. Pri svojih čebelah pridelajo sicer nekaj medu, zato pa tudi molče prebolijo marsikak pik. Večji in važnejši del uspehov čebelje delavnosti — oploditev rastlin — pa prepustijo splošnosti brezplačno. Zaradi tega je treba čebelarje prištevati med koristne člane človeške družbe. 90 odstotkov čebelarjev opravi vsa dela pri čebelah v prostem času, po svojem rednem delu, ko ne-čebelarji počivajo, se zabavajo ali zapravljajo zdravje in denar. In zaradi tega je čebelarje prištevati tudi med delavne, pozitivne elemente človeštva.

(Iz predavanja dr. Armbrusterja na radiu 1926.)

Kneippova medica. Sloveči župnik Kneipp je bil velik prijatelj medicine. Če bi se komu naših čebelarjev zahotelo v teh zmešanih časih dobre pijače in ima še kaj lanskega medenega blagoslova v loncu, pa naj poizkusi z medico po Kneippovem receptu. Evo ga:

Na 10 litrov vode vzemi 2—3 litre medu in pusti, da mešanica počasi vre vsaj 2 uri: Pozor na posodo, v kateri kuhaš! Biti mora brez vsakega duha, ker dobi medica sicer sookus po posodi. Kneipp je za kuhno uporabljal bakren kotel. Z dodatkom raznih zelišč se aroma pijače lahko spremeni ozir. izboljša, pač po okusu posameznika. Kneipp tega ni nikoli poskušal. Tekočino se nato prelije v temeljito očiščen sod in dalje ravna z njo kakor z vsakim moštom. Če je medica tako „delala“ 4 tedne v temperirani kleti, se jo pretoči v drug sod, kjer naj vre dalje. Tako se jo pretoči trikrat. Porablja pa se jo seveda lahko že po prvi pretočitvi, dasi to še ni prava medica, ker je še presladka. Kneipp pravi, da njegova pijača v drugič ni nikoli utegnila prevreti, ker jo je redno prej zmanjkalo! Ko se je medica popolnoma umirila, jo lahko pretočimo v steklenice. Tega pa ne smemo storiti prezgodaj, ker medica sicer kljub vsem varnostnim meram rada izmeče zamaške ali celo razžene steklenice. Kneipp priporoča steklenice vložiti v pesek in politi s slano vodo.

Kneipp je bil tudi čebelar in je med drugim izdal tudi knjižico o čebelarstvu. Zanimivo je, da je, kakor poroča M. K. Vačkov v Srpski pčeli 1907, naš rojak, znani stennograf Anton bezenšek to Kneippovo knjižico prestavil na bolgarski jezik. Deb —

Hruškov izum. Med „Drobirjem“ ene lanskih številčk SC je v notici „Janša — predhodnik Hruške“ med drugim omenjeno tudi, da je Hruška posnel točilo po centrifugah, ki so bite v rabi pri sladkorni industriji. Radi zanimivosti naj priobčimo tozadevni odlomek iz krasne monografije o izumitelju točila, ki jo je l. 1958, izdala Česka čebelarstva zveza v Pragi: Med. V. Jaroslav Rytíř — Major František Hruška (posebni odtisk iz Včelařského sborníku (1958).

— Iz prispevkov, ki jih je Hruška objavil v Eichst. Bienenzeitung je razvidno, da je že pred izumom točila poznal centrifugo. V Venezii, kjer je Hruška tedaj živel, je stal dunajski funt medu 10—20 novih krajcarjev, sladkor pa večkrat toliko. Zato se je Hruška pečal z misljo, kako bi se dal med spremeniti v sladkor. L. 1865. se je obrnil na strokovnjake pri imenovanem čebelarstvem listu z vprašanjem, če so se že vršili taki poizkusi, če se to izplača in če bi se dale v ta namen uporabiti centrifugalne naprave, kakor jih imajo sladkorne tovarne. Po vsej verjetnosti Hruška na to vprašanje ni dobil odgovora. Lahko si pa mislimo, da je Hruška, čigar nadarjenost za mehaniko je bila povdarjena celo v njegovi vojaški oceni, sam poizkušal zgostiti med v sladkor in pri tem mimogrede iznašel točilo, katerega načrt in model je še istega leta razstavil na potovalnem zboru nemških in ogrskih čebelarjev v Brnu. Na tem zborovanju je izumitelj skromno izvajal: „Vsa stvar se lahko razloži v par besedah: „cela stvar spominja na Kolumbovo jajce, obstoji pa v izrabi sredobežne sile.“ — Res, Kri-

štof Kolumb! Dočim je drzni mornar iskal novo pot v Vzhodno Indijo in odkril Ameriko, je Hruška iskal način, kako iz medu pridobiti sladkor, pa je iznašel — točilo. Deb —

Nemška in ameriška šola. Na nobenem področju človeškega dela in snovanja ni mogoče vsega izenačiti in delati povsod in vse po istem kopitu. Tudi čebelarstvo v tem ne dela izjeme. Tako imamo dežele, kjer je črna čebela najboljše, zopet druge, kjer so favoritarke italijanke in zopet tretje, kjer kranjska ali neka druga rasa odnaša prvenstvo v zmogljivosti. V splošnem imamo tudi vsaj dva načina čebelarjenja, nemškega in ameriškega. Prvega načina se v glavnem držijo tam, kjer gojijo čebele ob manj ugodnih pašnih razmerah skoraj zgolj iz ljubezni do te živalice (amaterji), drugega pa tam, kjer je paša obilna in se s čebelarstvom ukvarjajo le zaradi dobička (profesionalci). Tem različnim pogojem odgovarja tudi oblika panjev. Nemška oblika je predvsem prirejena dobremu prezimovanju, ameriška pa pomaga v prvi vrsti pospraviti obilno žetev.

Zanimivo je, da se ima čebelarstvo za svoj odločilen napredek zahvaliti edinole čebelarjem-amaterjem ali kakor jih imenuje „Rucher de France“ „čebelarškim filatelistom“, n. pr. iznajdba premičnega sata, točila, satnic itd.

(Iz nagovora dr. Zaisa na čeb. zborovanju 1951 v Kairu.) Deb —

Še ena ugodna o kranjiču. Napisal jo je za knjigo A. Matyas: Fortschritte in der Bienenwohnungsfrage (1952) znani propagator prezimovanja čebel na samem sladkorju. H. Freudenstein, bivši urednik lista „Die Neue Bienenzeitung“. Takole piše o našem panjiču:

„Čebelje stanovanje, v katerem čebele odlično uspevajo in pri katerem se konstruktorji panjev lahko še marsičesa naučijo, je kranjski kmečki panj. Ze pred leti sem opustil čebelarstvo, ker smatram, da ni dobičkonosno za naše kraje. Slučajno pa sem že pozneje nekoč videl 2 zavržena kmečka panja, v katerih se je satovje verjetno med prevozom podrlo in čebele zadušile. Po bradah je še lazilo nekaj čebel, katerih mi je bilo žal. Odtrgal sem dna in zbral iz vsakega panjiča za dlan velik rojček čebel. Nastanil sem ju v prazna kranjiča, pital nepretgoma in na ta način v 5 tednih dobil krasni, za rojenje zreli družini. V velikem panju bi tako v kratkem času kaj takega prav gotovo ne dosegel.

Zakaj pa uspevajo čebele tako odlično v kmečkem panju? 1. Kranjič je nizek panj in vse delo v njem se razvija v enakomerno toplem okolju pod pokrovom, kajti čim nižje pridejo čebele s svojim delom, tem počasneje napreduje stavba satja in širjenje zalege. 2. Pri kmečkem panju se zaloga medu ne nahaja nad gnezdom ampak za njim, a še vedno v toplem območju pod pokrovom. Zmotno je zato splošno mnenje, da mora biti zaloga medu nad gnezdom.“

H. Freudenstein je v svojem listu res vedno zagovarjal in priporočal uvedbo nizkih a širokih satnikov. Deb —

Gorenjska kmetijska razstava. V času od 29. novembra do 5. decembra lanskega leta je bila v Kranju kmetijska razstava, kjer je bilo zastopano tudi gorenjsko čebelarstvo. Velečebelar J. Stigar je uredil zanimiv čebelarski oddelek, obsegajoč različno čebelarsko orodje, zlasti za vzrejo matic. Zbiralnica medu v Celovcu je dala na razpolago različne priprave za razpošiljanje medu.

Razstavo je obiskal tudi Gauleiter dr. Rainer, ki se je zelo zanimal za čebelarski oddelek. Zelel je natančnega poročila o stanju plemenske vzreje znamenite kranjske čebele in o razpošiljanju matic te pasme. Posebno pozornost so vzbujali kranjski in njim sorodni koroški kmetski panji z najrazličnejšimi slikarji na panjskih končnicah.

(Po „Imker aus dem Südmark“.)

Kako zasledujejo avstralski domačini čebele?

Francoz de Beauvoir je v svojem spisu „Potovanje okrog sveta“ to takole opisal: „Divjaki, ki so zelo sladkosnedi, zlasti kar se tiče medu, zasledujejo posamezne čebele kakor pri nas zajca. Divjih rojev je namreč v Avstraliji zelo malo. Na prežo se spravijo v bližino kake mlake in se s požirkom vode v ustih vležejo na trebuh. Komaj prileti nič hudega sluteča čebela in se vsede, da bi se okrepčala z vodo, jo že divjaki oškrope z vodo iz ust. Ker čebela z mokrimi krili ne more takoj zleteti, jo zgrabijo in ji privežejo na zadek kosmič volne. Nato jo posuše in izpuste. Zaradi bremena leti čebela počasneje in preganjalci ji laže sledijo. Za njo tečejo preko hribov in dolin, dokler ne pridejo do votlega drevesa, kjer imajo čebele svoj dom in kjer čaka zasledovalce res kraljevska gostija.“

(Po Traité Complet d'Apiculture.)

2. seja ožjega odbora dne 21. februarja 1945.

G. predsednik se je spomnil umrlega častnega člana in večletnega urednika Slovenskega čebelarja g. Martina Humka. V jedrnatih besedah je opisal njegove zasluge, ki jih ima za razvoj in povzdigo slovenskega čebelarstva. V znak počastitve so zaklicali odborniki pokojniku trikratni „Slava“. Pokojnikovi soprogi smo izrazili pismeno sožalje. Pogreba smo se vdeležili po deputaciji, na grob pa položili venec. Prebrali smo zapisnik pregledovalcev računov. Občni zbor bo 20. junija 1945 v Ljubljani. Vzeli smo na znanje poročilo o ustanovitvi „Sadjarne“. Dovolili smo odlog plačila dolga čebelarski podružnici št. Jošt. Dovolili smo nekaj podpor. Za društveno knjižnico smo dobili v dar nekaj redkih knjig. Vzeli smo na znanje poročilo glede sladkorja in poročilo o stanju podružnic. G. Dolinar naj se povabi, da pride v društveno pisarno poročat o svoji matični rešetki. Čebelarskim podružnicam, ki so naročile vrbe, naj se pošljejo brezplačno.

3. seja ožjega odbora dne 4. aprila 1945. Odobrili smo vabilo in dnevni red za sklicanje občnega zbora. Dne 30. marca smo prejeli iz tovarne 200 q sladkorja za krmljenje čebel. Določili smo na osnovi kalkulacije ceno za 1 kg sladkorja. Ker je bilo prijavljenih okrog 22.000 panjev, bo prejel vsak član po 90 dkg sladkorja na družino. Odobrili smo poročilo o „Sadjarni“. Nekatero panjske končnice bomo dali popraviti, vse pa konservirati. Dovolili smo za to primerno vsoto. Doslej je poslalo imenike članov 44 čebelarskih podružnic. Vseh članov je nekaj nad 1000, ki so plačali doslej 25.100 L članarine. Opazovalni postaji na Barju smo dovolili nov toplomer. V bodoče naj bodo seje ožjega odbora ob četrtkih.

Mali oglasi

Čebelarji, ki imajo kaj medu ali voska na prodaj, naj ga ponudijo v nakup Društveni čebelarni v Ljubljani.

Slovensko čebelarsko društvo v Ljubljani proda v izvirne platnice vezane letnike Slovenskega čebelarja l. 1905, 1912, 1916, 1925 in 1925. Cena 40 L, s poštnino in ovojnino 45 L.

Kdor ima Sumperjev ali skočidolski panj, droryjevca, gerstungovca, dunajčana, amerikanca ali kranjič s prečnim delom, velikost slična Janševemu panju, Najserjev panj ali kak drug panj, ki so ga kdajkoli pri nas uporabljali, naj ga odstopi ali proda Čebelarskemu društvu v Ljubljani.

Clani! Če potrebujete kakršnakoli pojasnila ali navodila glede vašega čebelarstva, zglasite se osebno v društveni pisarni med 9. in 11. uro ter med 15.30 in 17. uro. Kdor želi imeti pismen odgovor, naj priloži znamko zanj.

Prodaj večje število naseljenih AŽ panjev, mera satov 27 × 25 cm, z mladimi, brezhibno izdelanimi sati ter mladimi maticami. Družine lepe. Tudi več takih praznih panjev prodaj. Cena po dogovoru. Pojasnila daje uredništvo SC.

Vodja Društvene čebelarne: Adolf Arko, Ljubljana, Streliška ulica 20. — Vodja zavarovanja proti kužnim boleznim: Anton Stefancioza, Ljubljana, Gluhonemnica. — Čebelarske opazovalnice vodi urednik SC.

Slovenski čebelar izhaja mesečno. Ureja in za uredništvo odgovarja Avgust Bukovec. Izdaja in zalaga: Slovensko čebelarsko društvo v Ljubljani. Rokopisi naj se pošiljajo na naslov: Uredništvo Slovenskega čebelarja v Ljubljani, Gruberjevo nabrežje 14. Uprava in društvena pisarna: Ljubljana, Tyrševa cesta 21, telefon 35-45, številka ček. računa 11.066. Članarina (naročnina) znaša letno 30 L, za inozemstvo pa 40 L.

Tiska J. Blasnika nasl., Univerzitetna tiskarna, litografija in kartonaža d. d. v Ljubljani. Odgovoren V. Jeršek.